

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 89

Archeologienota De Coninckplein
te Roeselare
(West-Vlaanderen).

JANSSENS DAVID

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2016
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche.....	- 4 -
2	Bureauonderzoek	- 9 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 9 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 9 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 9 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 10 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 10 -
2.6	Randvoorwaarden	- 10 -
2.7	Werkwijze	- 11 -
3	Assessmentrapport.....	- 16 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 16 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 18 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 18 -
3.2.2	Quartair geologisch	- 20 -
3.2.3	Bodem	- 21 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 27 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 27 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 30 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 40 -
3.5	Besluit	- 41 -
3.6	Besluit breed publiek.....	- 45 -
4	Bibliografie.....	- 46 -
5	Lijst van plannen	- 47 -
6	Lijst van figuren	- 48 -
7	Bijlage: CAI – Export.....	- 49 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2016J268
Site	Roeselare – De Coninckplein
Projectsigle ADEDE	ROE-CON
Ligging	De Coninckplein 8800 Roeselare
Bounding Box	Punt 1 (NW): X: 62736,949m Y: 182830,499m Punt 2 (ZO): X: 62641,402m Y: 182720,599m
Topografische kaart	Zie plannr. 1 (onderaan paragraaf)
Kadaster	Openbaar domein
Soort onderzoek	Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
Opdrachtgever	1010 architecture urbanism bvba Birminghamstraat 57 G310 1080 Brussel
Aard van de vervolgw werken	Heraanleg plein, alsmede vernieuwing riolering
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Bart De Smaele 2015/00070
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	De Smaele B., Pieters H. & Janssens D., 2016, Archeologienota De Coninckplein te Roeselare (Prov. West-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 89, Gent.
Grootte projectgebied	5630m ²
Periode uitvoering	Oktober-november 2016
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek
Verstoorde zones	Zie plannummer 4

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Roeselare - De Coninckplein

Plan nr. 1
Onderzoeksgebied op de topografische kaart

2016J268

Digitaal aangemaakt 04/11/2016

1:1.500 © NGI

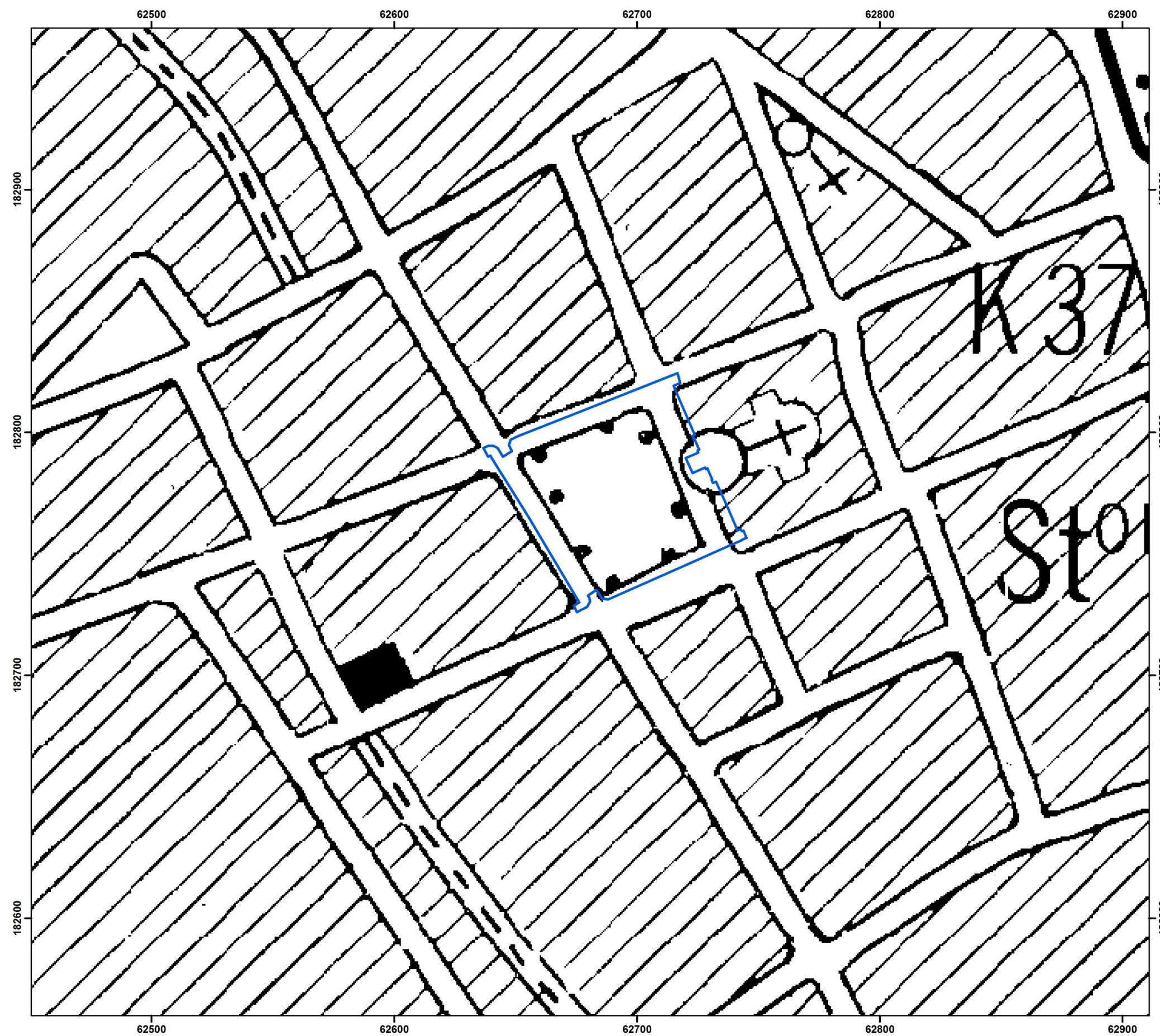
Legende

 Onderzoeksgebied

N

0 120
Meter

Roeselare - De Coninckplein

Plannr. 2
Onderzoeksgebied op orthofoto

2016J268

Digitaal aangemaakt 04/11/2016

1:500 ©AGIV

Legende

Onderzoeksgebied

N

0 40

Meter

Roeselare - De Coninckplein

Plannr. 3
Situering projectgebied op de Kadastrale kaart

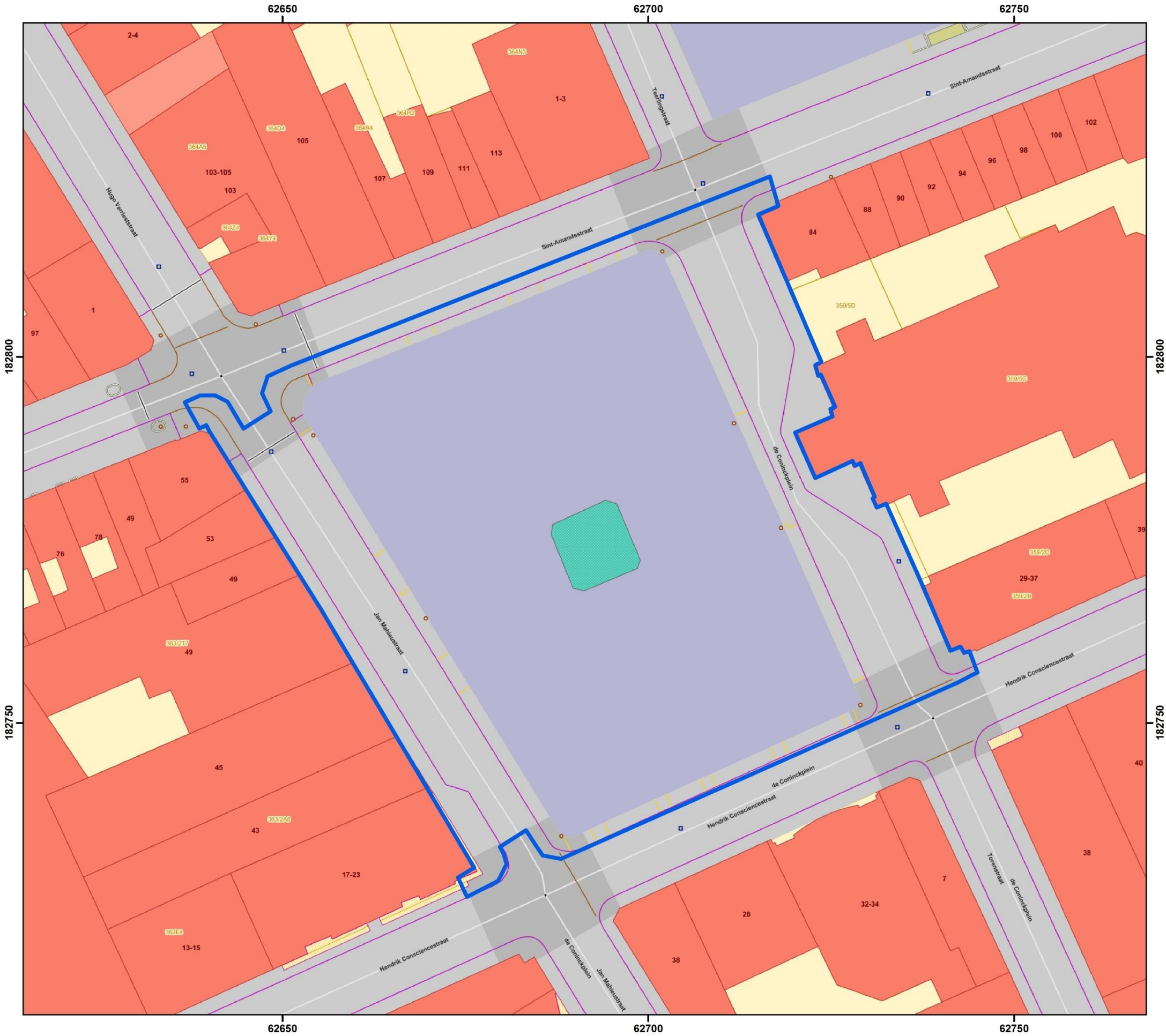
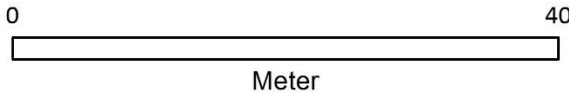
2016J268

Digitaal aangemaakt 14/11/2016

1:500 © Agiv

Legende

Onderzoeksgebied

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Roeselare - De Coninckplein

Plannr. 4
Verstoorde zone.

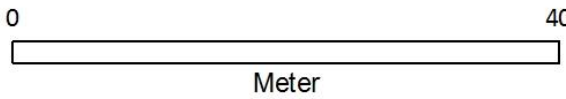
2016J268

Digitaal aangemaakt 14/11/2016

1:500 © Agiv

Legende

- Onderzoeksgebied
- Verstoord

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

In het plangebied is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Wel zijn er in de ruimere omgeving van het plangebied enkele onderzoeken uitgevoerd die vermeld zijn in de Centraal Archeologische Inventaris (CAI). Deze zullen worden besproken in §3.4 *Archeologische situering van het projectgebied*.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van het voornemen van de stad Roeselare om het De Coninckplein opnieuw aan te leggen en hierbij meteen de riolering in de Jan Mahieustraat te vernieuwen. De oppervlakte van het plangebied en de ingreep bedraagt meer dan 3000m² waardoor de stad verplicht is een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologienota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het plangebied is een openbaar stadsplein ten noordoosten van de historische kern van Roeselare. Het plein is vierkant en in gebruik als parkeerplaats. Het is omgeven door bomen. Middenin het plein staat sinds 1909 een bronzen beeld van Albrecht Rodenbach, door J. Lagae. Het plein is gedeeltelijk geasfalteerd en verder geplaveid met kasseien en tegels. De omliggende straten, De Coninckplein, Sint Amandsstraat, Jan Mahieustraat en Hendrik Consciencestraat zijn geasfalteerd. Voor een inplantingsplan van de bestaande toestand wordt verwezen naar plannr. 26. De huidige verstoringsdiepte is niet gekend.

2.5 Beschrijving geplande werken

De voorgenomen werkzaamheden betreffen de herinrichting van het plein en omliggende straten. De heraanleg betreft de vernieuwing van de verharding van gevel tot gevel, tussen de gevels van de st. Amandskerk en de gevels van de J. Mahieustraat. De rijweg en de voetpaden van de st. Amandstraat en de H. Consciencestraat worden niet aangeraakt. In de Jan Mahieustraat worden de rioleringen vervangen. In de andere straten zijn geen aanpassingen gepland aan de rioleringen. Hierbij wordt het plaveisel vervangen, een aantal nieuwe bomen aangeplant, en de riolering in de Jan Mahieustraat vervangen door een dubbel stelsel, wat wil zeggen dat afvalwater en hemelwater apart worden opgevangen. De ruimte die een dubbel stelsel ondergronds inneemt is over het algemeen groter dan een enkel stelsel. In de praktijk wordt bij het vervangen de bestaande rioleringssleuf vaak verbreed om de twee rioleringsbuizen te kunnen plaatsen. Tijdens deze ingreep wordt de huidige verharding vervangen en een nieuwe aangelegd die een fundering zal kennen tot op een diepte van 25 cm onder een 3 cm dikke straatlaag zandcement. De ingreep in de bodem over het grootste deel van het terrein is eerder beperkt, terwijl dit ter hoogte van de Jan Mahieustraat een intensievere ingreep kent. Voor een inplantingsplan van de geplande toestand wordt verwezen naar plannr. 27.

2.6 Randvoorwaarden

Doordat het plein momenteel verhard is en in gebruik als parking, is het fysiek onmogelijk om een onderzoek met ingreep in de bodem te verrichten voorafgaand aan het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verdere prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede nieuwe toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemkaart Vlaamse Gewest
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Bodemtypekaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - gewestplan
- Historische situering:
 - Cartes des Pays-Bas van Fricx, 1712

- Militaire kaart van Ferraris, 1777
 - Vandermaelen kaarten, 1846-1854
 - Atlas der Buurtwegen
 - Kaart van Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970
 - Luchtfoto 1971, 1979-1990, 2009, 2012
-
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Roeselare - De Coninckplein

Plannr. 26
Bestaande toestand.

2016J268

Digitaal aangemaakt 14/11/2016

1:500 © 1010 architecture urbanism bvba

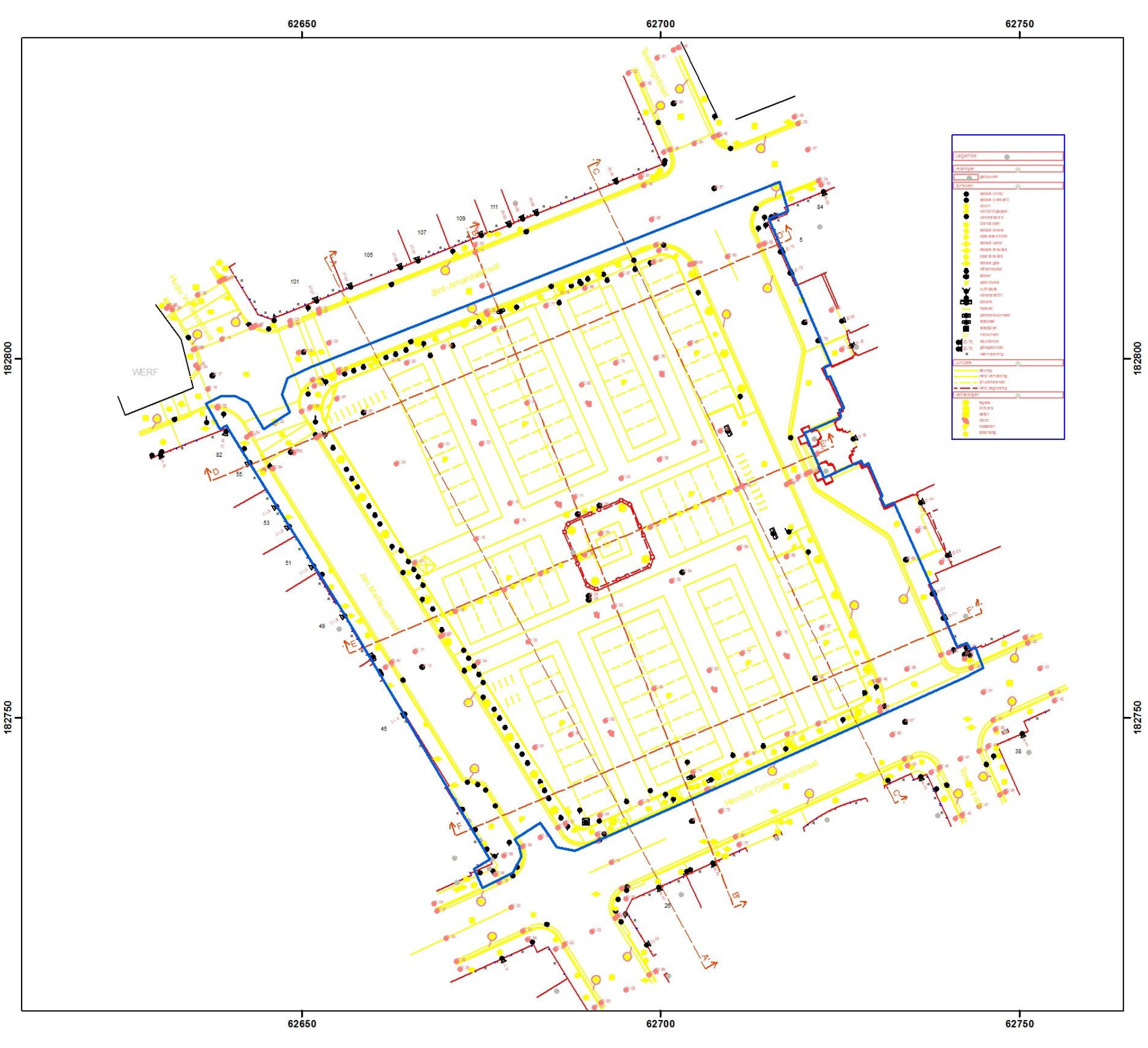
Legende

Onderzoeksgebied

N

040

Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Roeselare - De Coninckplein

Plannr. 27
Ontwerptoestand.

2016J268

Digitaal aangemaakt

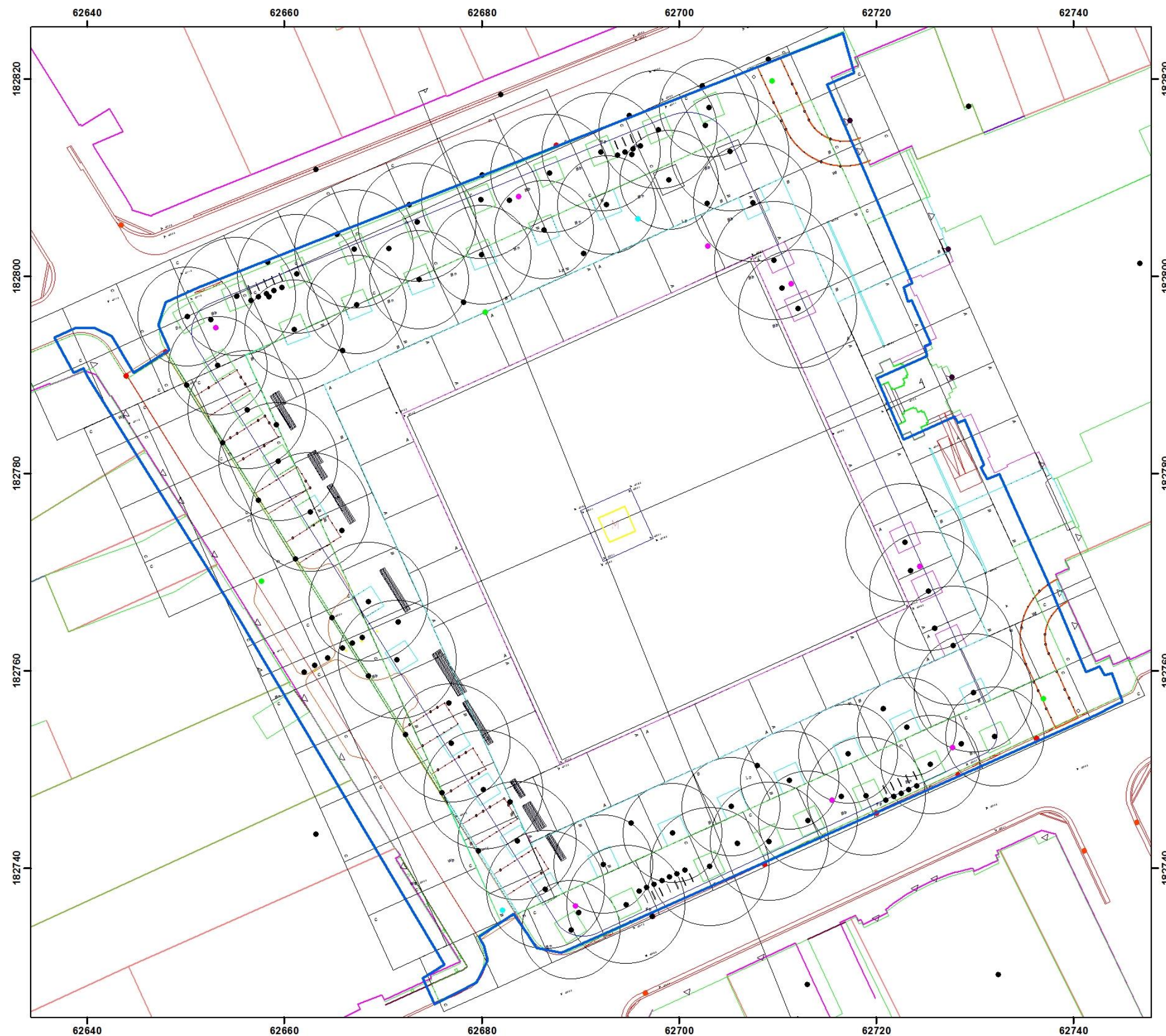
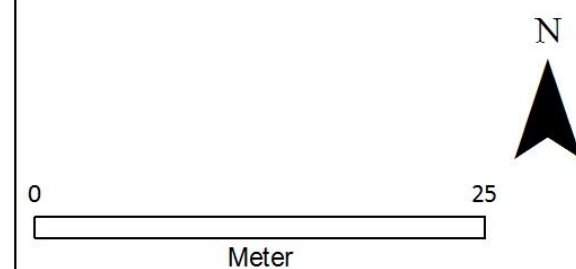
14/11/2016

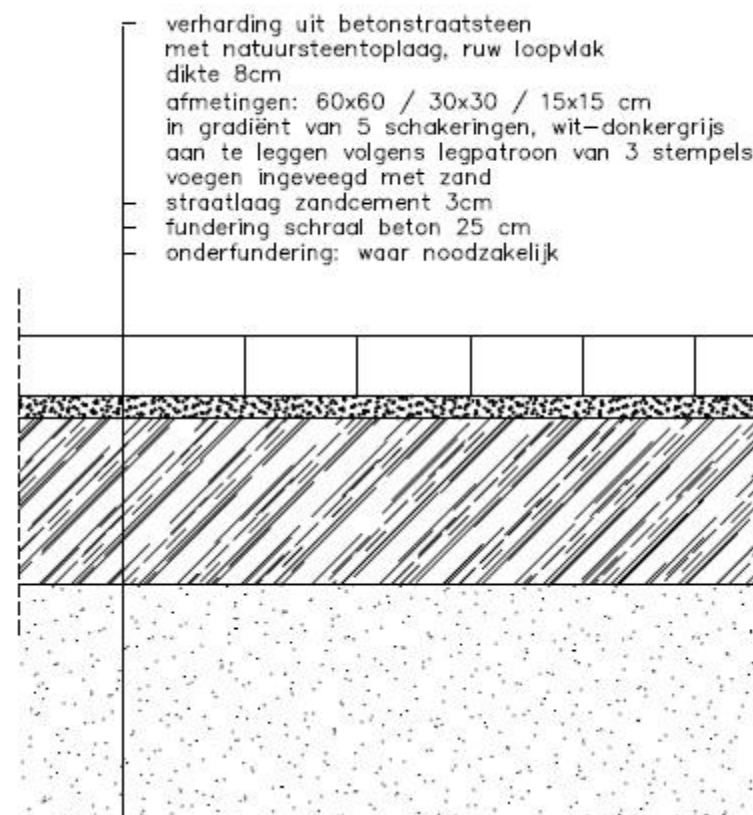
1:370

© 1010 architecture
urbanism bvba

Legende

 Onderzoeksgebied

Figuur 1. Doorsnede met ingreep in de bodem ©1010 Architecture Urbanism bvba

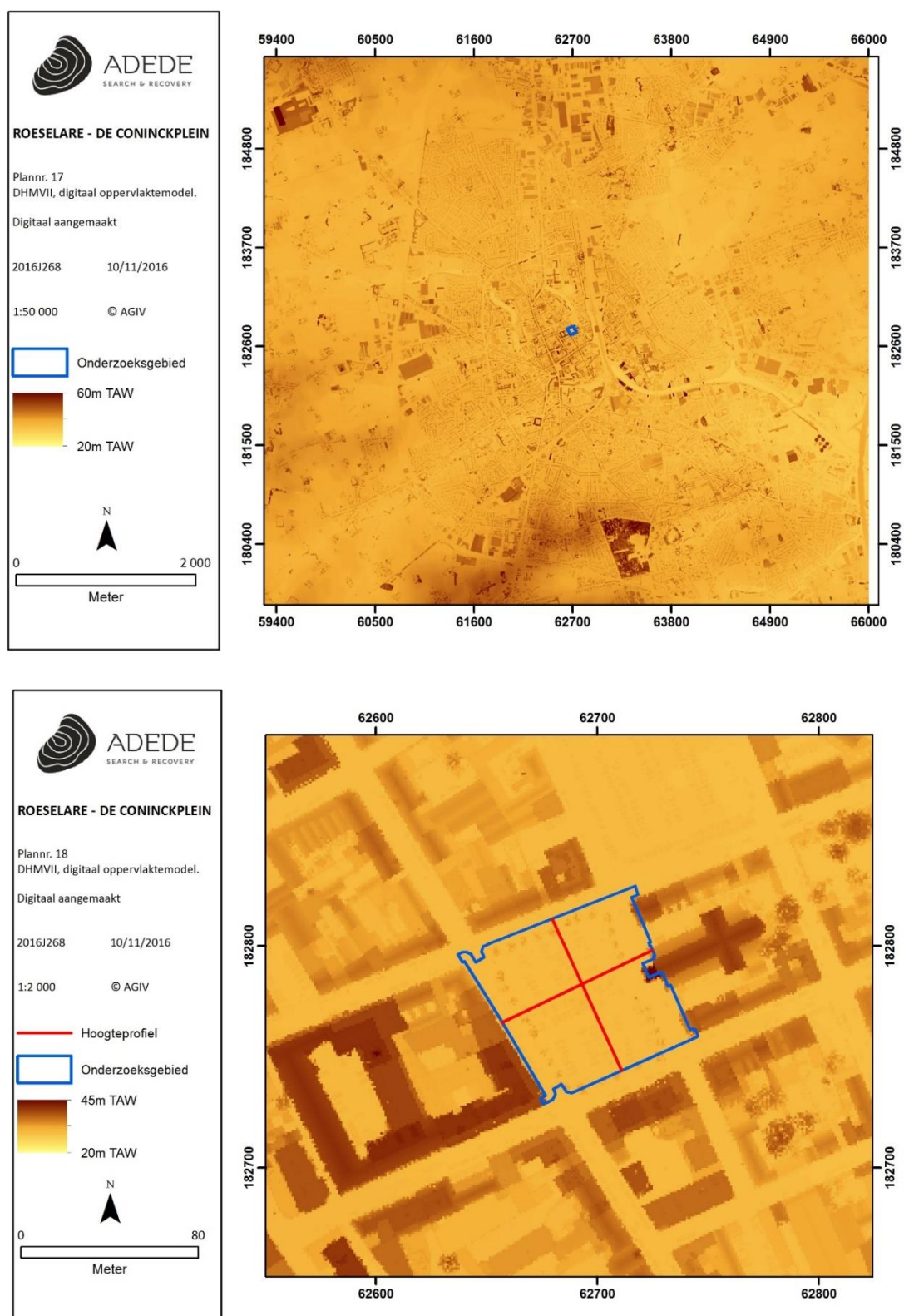
3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

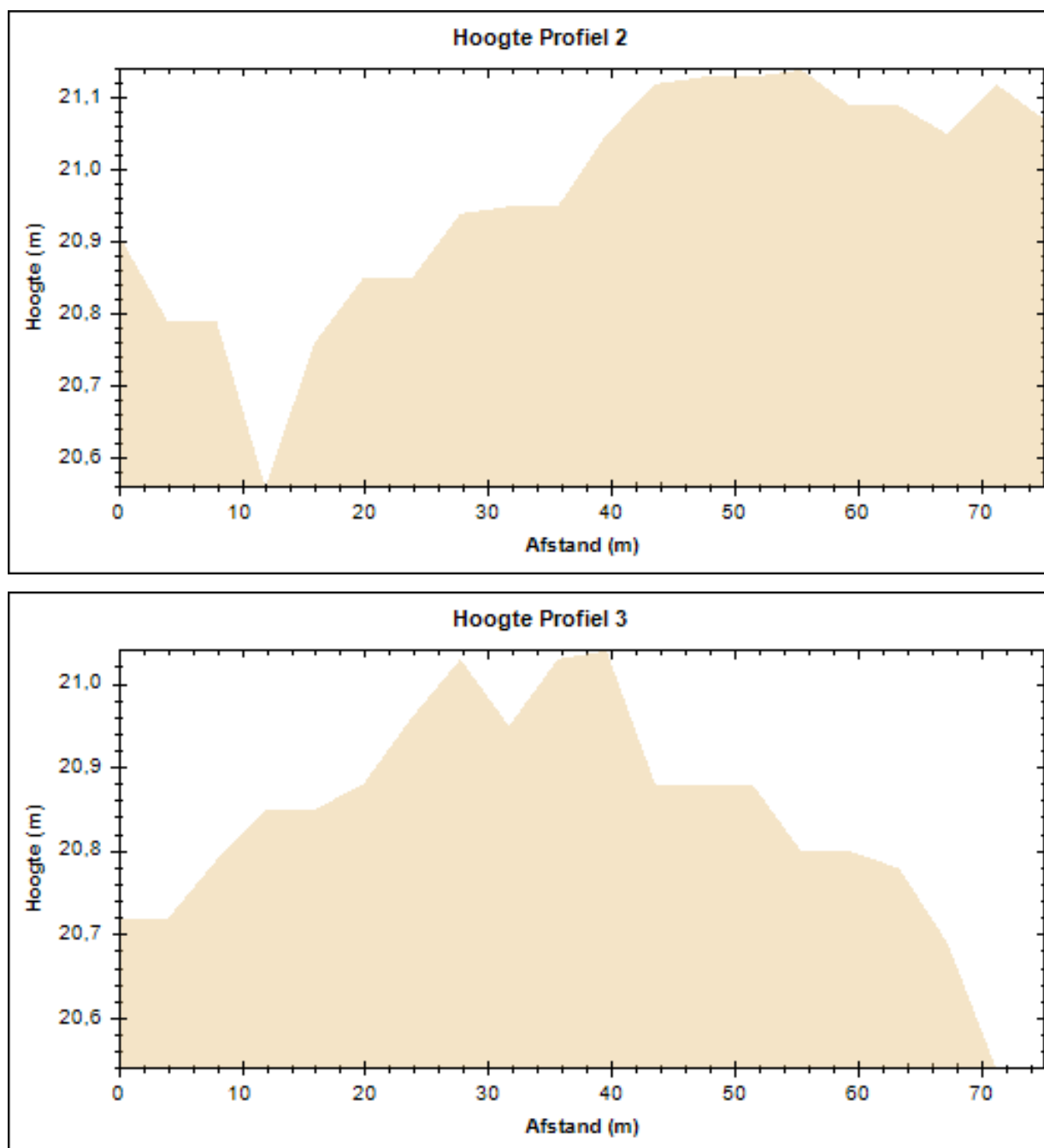
Het plangebied ligt in het IJzer-Leie-interfluvium, op de rand van de Vlaamse Vallei in het zandleemgebied dat ook Overgangsgebied wordt genoemd¹.

Het landschap is licht golvend tot golvend en bestaat uit verschillende plateaus waarvan de toppen schommelen tussen 40 m en 50 m TAW. De voornaamste plateaus zijn het plateau van Torhout–Wijnendale (51 m TAW), het plateau van Lichtervelde–Hooglede (49 m TAW), op ruim 4 kilometer ten noorden van het plangebied en de heuvelrij van Klerken–Staden en Geluveld (45 m TAW) op een achttal kilometers ten westen van het plangebied. Het plangebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen op een hoogte tussen de 20 en 21 m + TAW. Het plateau van Lichtervelde–Hooglede en de heuvelrij van Klerken–Staden en Geluveld vormen de scheidingskam tussen het IJzer- en het Leiebekken. Het plangebied bevindt zich in het Leiebekken. De Mandel is een bijrivier van de Leie en tevens rond het plangebied de belangrijkste rivier. De stad Roeselare heeft zich ontwikkeld aan de oevers van de Mandel. De kern van deze stad en ook het plangebied ligt in het stroomgebied van deze rivier.

¹ Bogemans en Baeteman, 2006.

Figuur 2. Onderzoeksgebied op DHMVII, digitaal oppervlaktemodel 1m

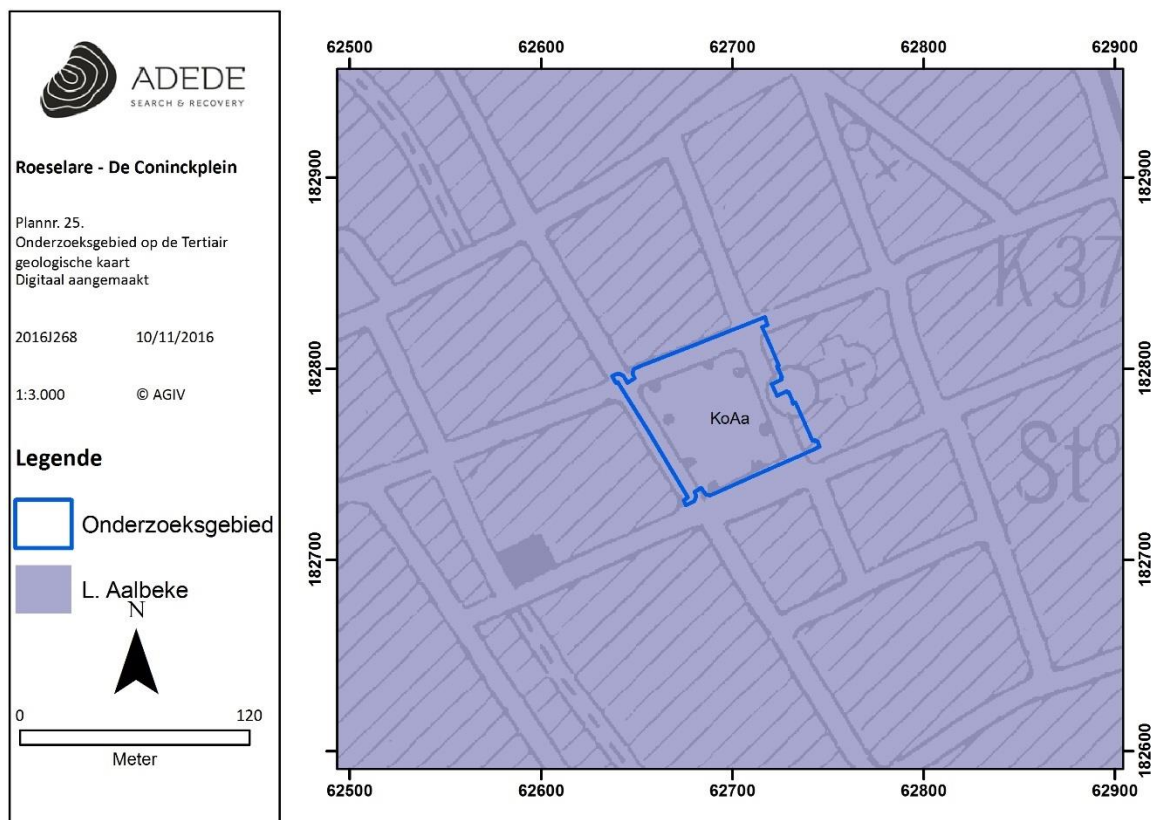
Figuur 3. Situering van het plangebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De tertiair geologische kaart geeft de lithologie van de afzettingen onder de quataire afzettingen weer. Het reliëf van de tertiaire afzettingen kan veel uitgesprokener zijn dan het huidige reliëf,

omdat tijdens het quartair de laagtes opgevuld zijn geraakt met nieuwe sedimenten en hoge toppen gedeeltelijk zijn afgevlakt. Op heuveltoppen zijn deze afzettingen soms zeer dun, in valleien zoals de IJzervallei kunnen ze tot 25 meter dik zijn. Ook in de vallei van de Mandel waar het plangebied is gesitueerd bedraagt de dikte van de quartaire afzettingen 15-20 meter. Ter hoogte van het plangebied ligt de top van de tertiaire afzettingen tussen de 0 en 10 meter boven TAW. De tertiaire afzettingen behoren tot de formatie van Kortrijk en het lid van Aalbeke. Het gaat om donkergrijze tot blauwe zware klei met glimmers². De tertiaire geologie wordt hier niet verder beschreven omdat de grondwerkzaamheden die plaats zullen vinden bij dit project het tertiaire niveau niet zullen bereiken. (De klei van het Lid van Aalbeke is een homogene mariene afzetting die bijna uitsluitend uit zeer fijnsiltige klei zonder zandfractie bestaat. Deze klei is afgezet tijdens een beperkte en niet continue transgressieve fase. Door de karakteristieken van de klei wordt het Lid van Aalbeke geïnterpreteerd als de maximale uitbreiding van een overstromingsfase (transgressiefase).

Figuur 4. Situering plangebied op tertiair geologische kaart

² Jacobs en De Ceukelaire, 2002.

3.2.2 Quartair geologisch

De quartair-geologische profieltypekaart geeft aan dat het plangebied gelegen is in profieltype 3. Deze type aanduiding betekent dat er zich in het plangebied hellingafzettingen, eolische (wind) afzettingen en fluviatiele (rivier) afzettingen uit het laat pleistoceen bevinden. Na het pleistoceen hebben er geen nieuwe afzettingen meer plaatsgevonden. Hieronder staan die afzettingsprocessen nader toegelicht aan de hand van de toelichting bij het kaartblad 19-20 van de quartair geologische kaart³.

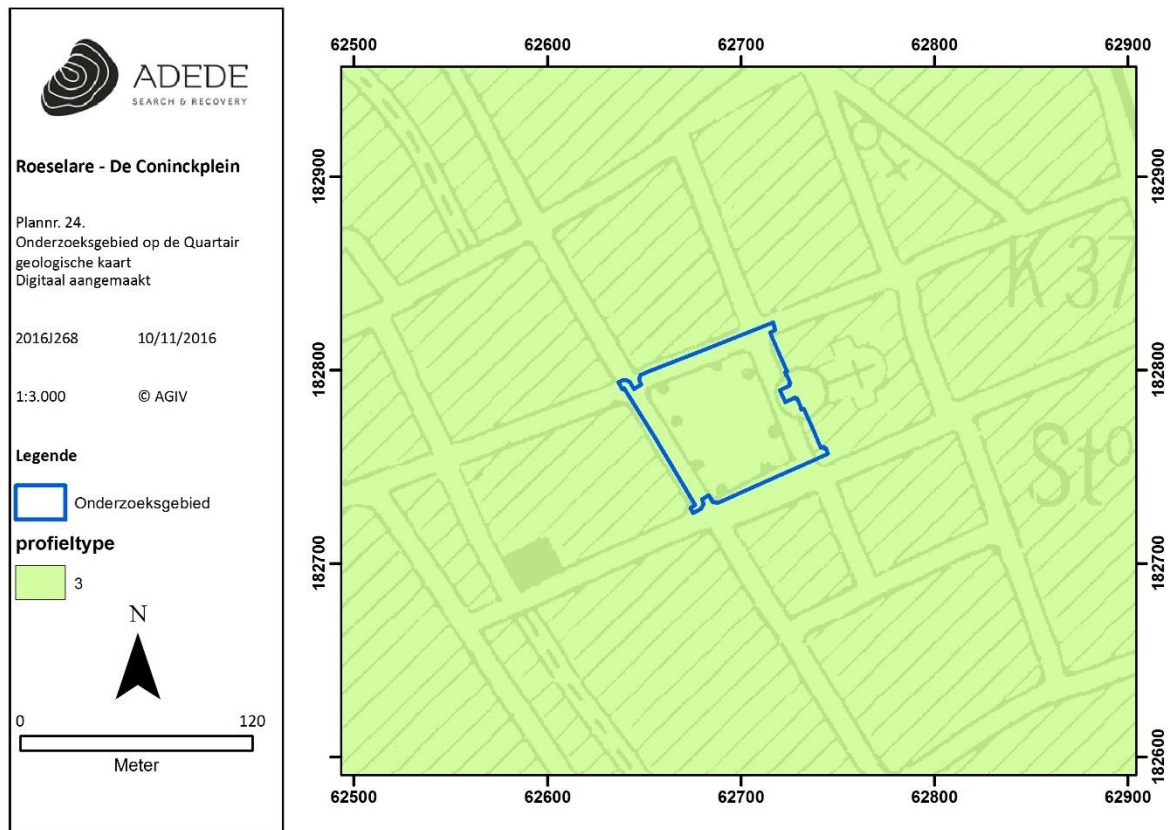
De opvulling van het Mandelbekken wordt gedomineerd door zandige – silteuze fluviatiele afzettingen, daterend van het weichseliaan. Buiten de fluviatiel actieve gedeelten modelleerden hellingsprocessen (oppervlakteafvloeiing en gelifluctie) tijdens dooiperiodes het landschap. Accumulatie trad op aan de voet van de hellingen. In het Mandelbekken is een duidelijke interactie tussen de hellingsprocessen en de fluviatiele processen waar te nemen. De geultjes op de valleiwanden evolueerden naar waterlopen hellingsafwaarts.

Als gevolg van de toenemende verdroging op het einde van het midden-weichseliaan nam de impact van de windwerking toe. Tijdens de beginfase ervan greep de eolische sedimentatie meestal plaats op een sneeuwrijk, nat of vochtig oppervlak. Zoals reeds hierboven aangestipt, waren de hellingen gedurende de dooiperiodes onderhevig aan belangrijke afvloeiingen en massabewegingen (type gelifluctie). Binnen het stroomgebied van de toenmalige waterlopen zorgde dit voor een extra sedimenttoevoer. Naarmate het klimaat steeds droger werd, namen de eolische processen de bovenhand waardoor quasi zuiver eolische afzettingen zijn ontstaan. De textuur van deze afzettingen wordt bepaald door de afstand van het sedimentatiegebied ten opzichte van het brongebied evenals door de hoogteligging van de sedimentatieplaats. Deze afzettingen zijn algemeen verspreid en dekken als het ware het landschap af. Tijdens deze fase waren de fluviatiele processen minimaal.

De omgevingsfactoren wijzigden drastisch bij de aanvang van het tardiglaciaal. Het tardiglaciaal wordt gekenmerkt door het beduidend warmer en vochtiger worden van het klimaat. Alleen tijdens twee korte koudere fasen van het tardiglaciaal (het Ouder en het Jonger Dryas) treden er nog lokale verstuiwingen en eolische sedimentatie op. Door de klimaatwijziging worden de fluviatiele processen in het tardiglaciaal opnieuw belangrijk. De waterlopen reageren in eerste instantie met een erosiefase waarbij de huidige valleien worden uitgeschuurd. Later volgt accumulatie van klastische sedimenten en organisch materiaal. Alleen in het relatief smalle stroombekken van de rivier zelf staat aangegeven dat hier in het holoceen afzettingen hebben plaatsgevonden (type 3a). Het plangebied ligt op de helling, binnen het stroomgebied van de Mandel waardoor hier in het pleistoceen hellingafzettingen, eolische en fluviatiele afzettingen zoals hierboven beschreven plaatshadden. Het

³ Bogemans en Baeteman, 2006.

type 1 dat daar rond staat aangegeven duidt eveneens aan dat zich hier Pleistocene hellingsafzettingen bevinden. Voorts hebben er ook eolische afzettingen plaatsgehad. Wel zijn hier geen fluviatiele afzettingsprocessen waargenomen.

Figuur 5. Situering plangebied op Quatair geologische kaart

3.2.3 Bodem

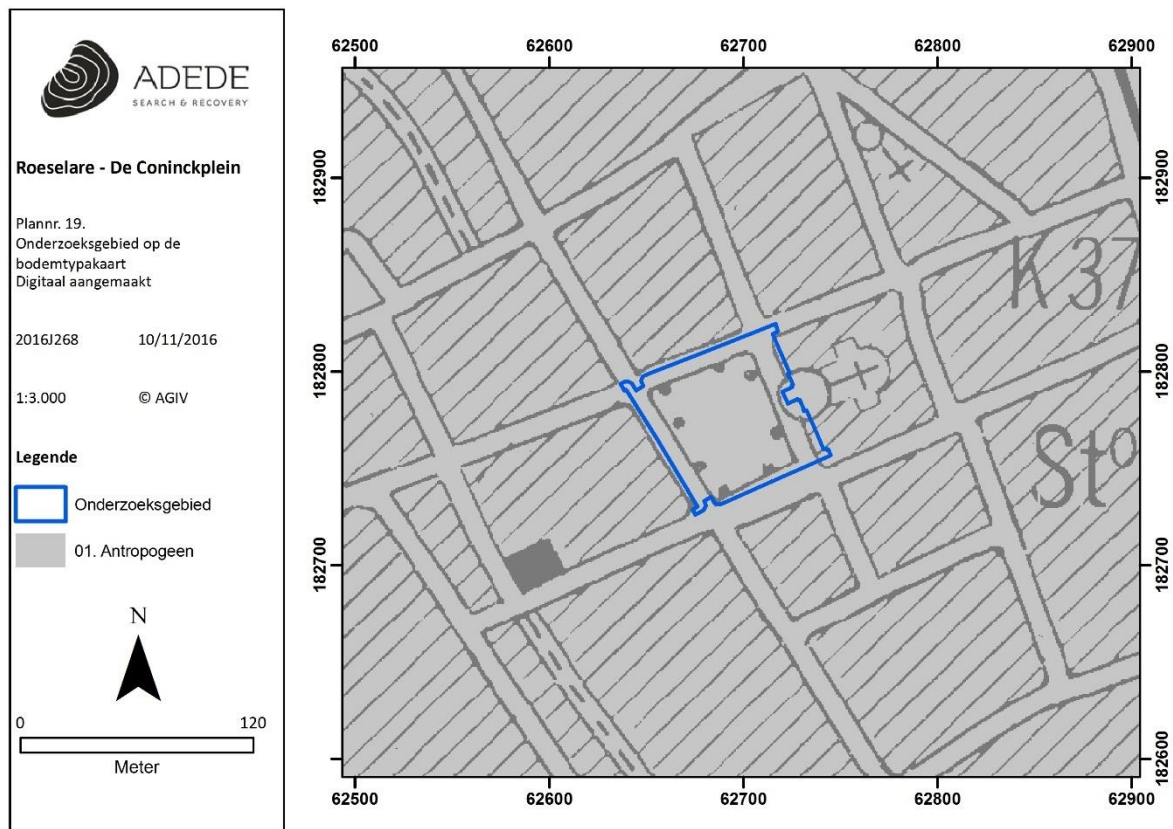
In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemkaart, bodemtypekaart, potentiële erosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

Op de bodemkaart van Vlaanderen is het plangebied niet gekarteerd omdat het in de bebouwde kom ligt. De bodems rond de bebouwde kom worden aangeduid als droog en vochtig zand en vochtig zandleem.

Bodemtype

Op de bodemtypekaart geldt hetzelfde. Deze is dan ook gebaseerd op dezelfde kartering. Ook hier is het plangebied als onderdeel van de bebouwde kom niet gekarteerd. Rond de bebouwde kom van Roeselare wordt de bodem echter voornamelijk gekenmerkt door bodems met de aanduiding Pcc, Pbc en Sbc.

De P staat voor licht zandleem en de S voor lemig zand, de letter erachter geeft de draineringsklasse weer, van zeer droog (a) tot zeer natte gronden (i). Hier gaat het dus om klasse b en c, hetgeen staat voor droge tot matig droge gronden. De laatste letter geeft tenslotte de profielontwikkeling in de bodem weer. Hier gaat het om de categorie c. Deze categorie staat voor gronden met sterk gevlekte (of met verbrokkelde) textuur B horizont (uitgeleegde bodems)⁴.

Figuur 6. Situering plangebied op de bodemtypekaart

⁴Van Ranst E, en C. Sys: Eenduidige legende voor de Digitale Bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Universiteit Gent, Gent, 2008

Boringen

Door het ontbreken van sluitende gegevens, is er getracht de bodemopbouw te achterhalen aan de hand van boringen. In het onderzoeksgebied zijn geen boringen gekend. De dichtsbijzijnde boring die is uitgevoerd bevindt zich op 90 meter ten zuidwesten van het onderzoeksgebied (proefnummer kb20d67e-B135)⁵. Het boorstaal toont quartaire afzettingen tot op een diepte van 6 meter. De bovenlaag bestaat uit geelachtig grijs zand met een dikte van 1 meter. Daaronder bevindt zich een pakket van 2 meter opgebouwd uit grijs slibrijk zand bovenop een laag geelachtig grijs fijn kwartszand.

Sonderingen

Om bovenstaande boring te vergelijken met andere bronnen uit de omgeving, is het interessant enkele sonderingen te bekijken. Hoewel sonderingen als doel de stevigheid van de bodem weer te geven en dat de resultaten slechts een indicatie zijn van de grondsoort afgeleid van het wrijvigsgetal. Per perceel worden doorgaans meerdere sonderingen uitgevoerd omdat deze heel lokaal de grondsoort weergeven, waardoor men op die manier een afwijkende sondering kan uitsluiten om een globaal beeld te krijgen.

Binnen het onderzoeksgebied zijn echter geen sonderingen uitgevoerd. Op een afstand van 50 tot 70 meter ten westen van het plangebied zijn er 5 sonderingen uitgevoerd, namelijk sondeernummers GEO-73/598-S2, GEO-75/255-SI, GEO-73/598-S1, GEO-73/598-S3 en GEO-75/255-SII⁶. Uit deze resultaten blijkt eveneens de aanwezigheid van grijs leemhoudend zand, geel zand en grijze klei.

De conclusie aan de hand van de geraadpleegde bronnen is dat we in het onderzoeksgebied te maken hebben met een (lemige) zandbodem, lichte zandleem bodem met lokale kleipakketten.

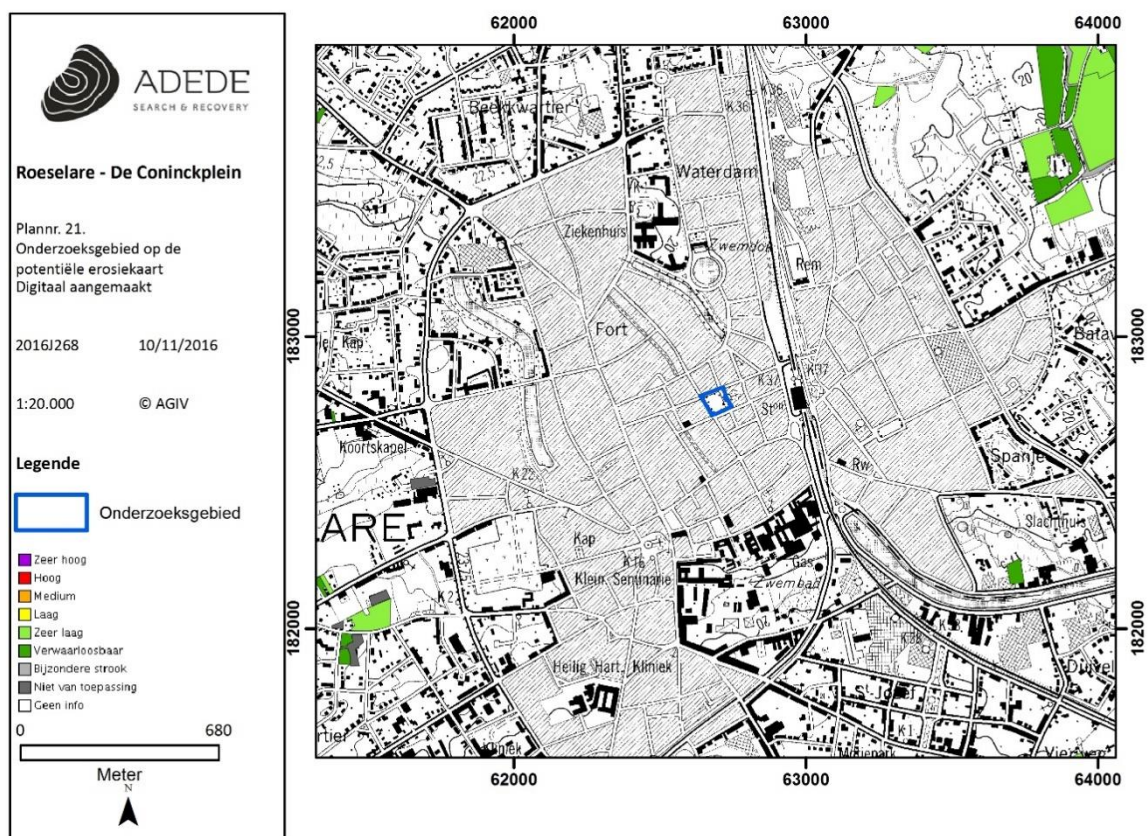
Potentiële bodemerosie en Erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse Gemeenten

Ook de potentiële bodemerosiekaart geeft binnen de bebouwde kom geen informatie. Daarbuiten zijn enkele percelen zichtbaar waar een zeer lage tot verwaarloosbare potentiële bodemerosie voor staat aangegeven. Op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten is aangegeven dat het plangebied in een zone ligt die zeer weinig erosiegevoelig is.

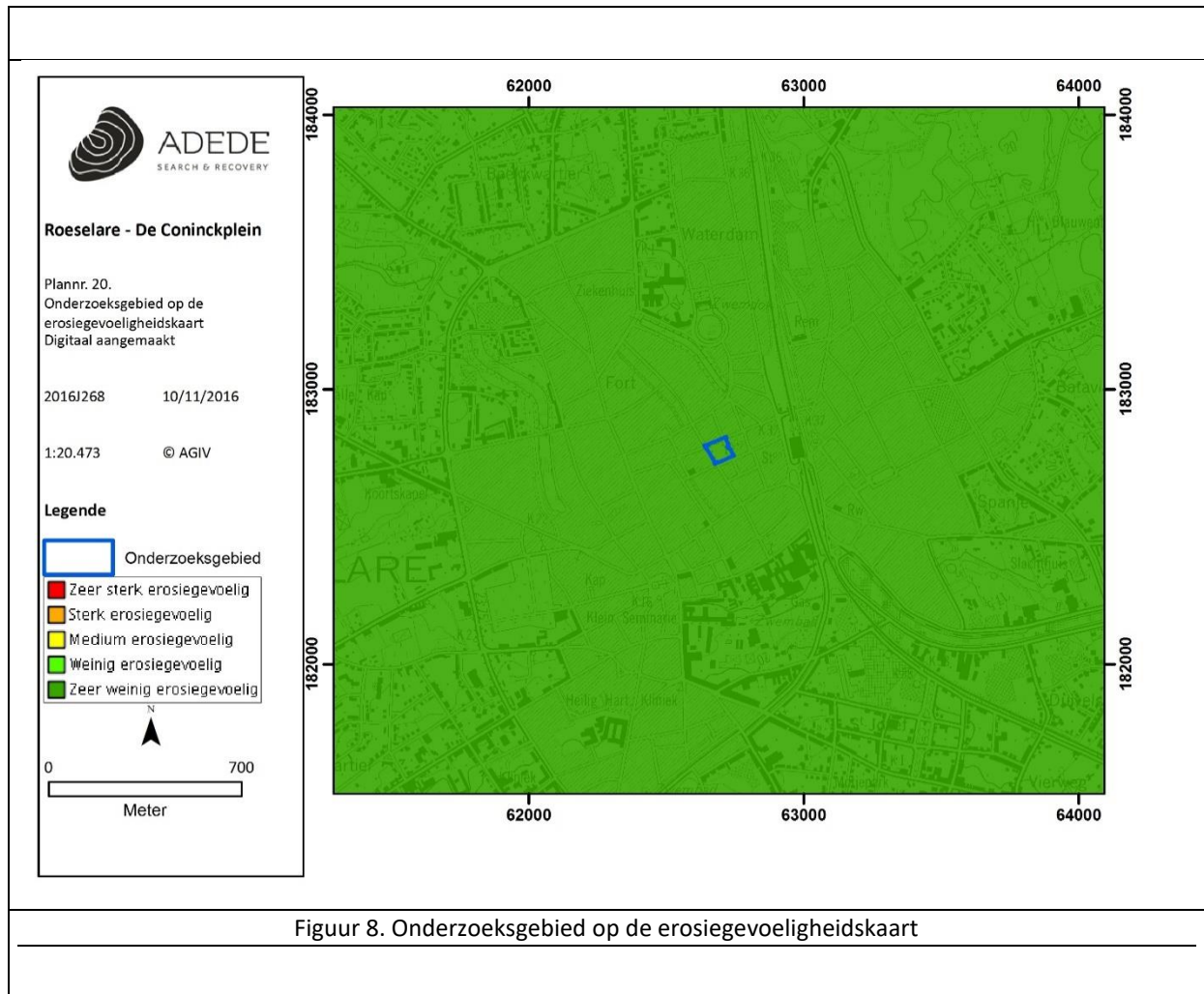
Beide duiden aan dat er (in ieder geval in onze tijd) weinig gevaar is dat de bodemopbouw door natuurlijke processen zal eroderen.

⁵ www.dov.vlaanderen.be

⁶ www.dov.vlaanderen.be

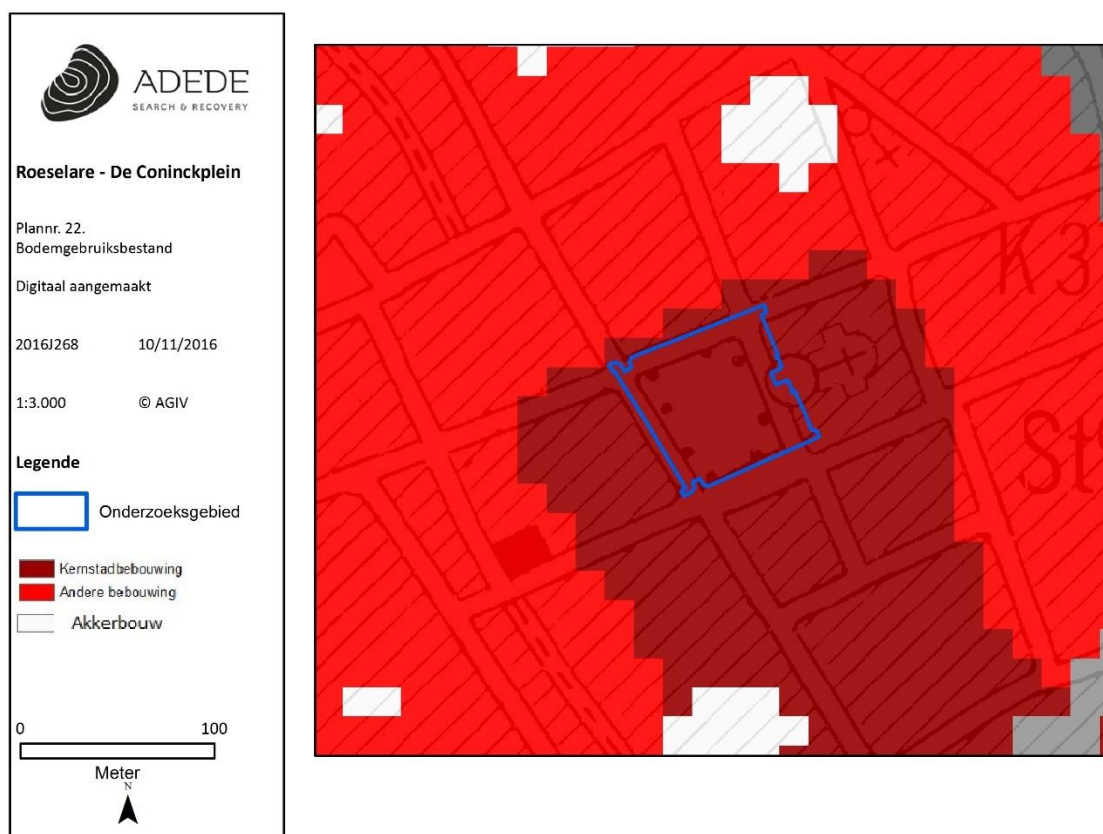

Figuur 7. Onderzoeksgebied op de Potentiële bodemerosiekaart

Bodemgebruiksbestand 2001

Het bodemgebruiksbestand 2001 is zeer grootschalig (eigenlijk niet bruikbaar op perceelsniveau) en geeft bovendien een zeer globale omschrijving van het bodemgebruik in het plangebied. Aangezien bekend is wat het bodemgebruik is, levert de informatie van het bodemgebruiksbestand geen relevante nieuwe kennis op ten aanzien van het plangebied. Het plangebied is gekarteerd als een zone met kernstadbebouwing. Deze zone wordt omschreven als: gebieden die voornamelijk bezet zijn door structuren en het transportnetwerk. Gebouwen, wegen en artificiële verharde oppervlakten die meer dan 80% van de totale oppervlakte uitmaken (minstens 80% is verhard).

Figuur 9. Onderzoeksgebied op het bodemgebruiksbestand

Gewestplan

Op het gewestplan staat het onderzoeksgebied aangeduid als zijnde woongebied.

Figuur 10. Onderzoeksgebied op het gewestplan

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

De oudste sporen van menselijke activiteit in de regio rond Roeselare dateren uit het epi-paleolithicum (ca. 9000 v.Chr.). De eerste nederzettingen die zijn aangetroffen met woningen op palen en platforms situeren zich op de hoger gelegen zandruggronden aan de Mandel en dateren uit het neolithicum.

De oudste bewoningskern van Roeselare is ontstaan aan een kruispunt van twee Romeinse heirbanen, die van Bavai-Rijsel-Menen-Roeselare-Brugge-Aardenburg en die van Doornik-Kortrijk-Wijnendale-Oudenburg. Het gebied werd bevoeid door de Mandel en de St.-Amandsbeek. De ontwikkeling kan zijn gegaan van een Romeinse villa met een vicus naar een kleine stedelijke kern.

In 822 wordt Roeselare voor het eerst vermeld in een schriftelijke bron, namelijk als "Roslar" in een oorkonde waarin Lodewijk de Vrome het gebied schenkt aan de St.-Pietersabdij van St.-Amand-les-Eaux in Noord-Frankrijk. In 957 krijgt de nederzetting toelating om zich te versterken tegen de invallen van de Noormannen. Vermoedelijk betreft het 's Gravenwal, bij Sanderus (1641) aangeduid als een versterkte woning op een omwalde terp ten westen van de St.-Michielskerk (cf. infra). Hetzelfde charter verschaft ook het privilege tot het houden van een wekelijkse markt. Rond 1250 krijgt Roeselare stadsrechten van Margaretha van Constantinopel⁷.

In dezelfde eeuw worden het St.-Jansgasthuis aan de Mandel, ter hoogte van het huidige Klein Seminarie in de Zuidstraat en een hal met belfort, centraal op de Grote Markt gebouwd.

In de 14de en 15de eeuw fungeert Roeselare als centrum van de weefnijverheid. Door middel van een keure van 1357 wordt de nijverheid beschermd tegen Gentse inmenging. Toch treedt er een recessie op aan het eind van de 15de eeuw vanwege een prijzenslag met de omringende concurrerende steden. In 1488 worden onder meer de hal, het belfort en de St.-Michielskerk verwoest bij een inval en plundering door huurlingen van Maximiliaan van Oostenrijk. Hierna worden de verwoeste gebouwen herbouwd in laatgotische stijl met financiële steun van Filips van Kleef, heer van Wijnendale.

De Beeldenstorm in 1566 gaat ook aan Roeselare niet voorbij en de inboedel van de St.-Michielskerk en de heiligenbeelden van de stadshal worden vernield. Door het hieropvolgende uitbreken van de 80-jarige oorlog (1568-1648) wijken veel ambachtslieden, o.m. talrijke wevers en intellectuelen uit naar Nederland, maar ook naar Duitsland en Engeland. Aan het eind van de 80-jarige oorlog is er een periode van rust onder Albrecht en Isabella (1598-1621), die leidt tot het herstel van de St.-Michielskerk in 1641. Ook de stadshal wordt hersteld en kloosterscholen als paters augustijnen (1635) en grauwezusters (1678) worden gebouwd. Beide laatste vormen de kern van de huidige onderwijsinstellingen, respectievelijk het Bisschoppelijk College of Klein Seminarie en de scholen van de grauwezusters Franciscanessen. Ook wordt een stadsschool opgericht⁸.

Na de 80-jarige oorlog wordt de linnennijverheid opnieuw opgestart. Op de kaart van Sanderus uit 1641 staat een tweede marktplaats afgebeeld, de z.g. "Nieuwe maert" ten noordwesten van de Grote Markt. Door de Frans-Spaanse oorlogen kan er toch geen echte economische heropleving plaatsvinden. In 1704 stort het verwaarloosde belfort in en beschadigt daarbij de hal. In 1711 wordt daarom een kleine, voorlopige hal gebouwd op een nieuwe locatie aan de zuidoost-kant van de markt, in plaats van centraal.

In de achttiende eeuw is een periode van bloei door het Oostenrijks bewind en de daaropvolgende Franse bezetting. Halverwege de achttiende eeuw, wordt de steenweg Brugge-Roeselare-Menen-

⁷ DOCHY, B., 1949

⁸ CALLEWAERT, F., 1996, p. 50 - 62

Rijssel die in het stadscentrum samenvalt met de as Ieper-, Zuid- en Noordstraat aangelegd. Tussen 1769 en 1771 wordt een nieuw stadhuis met hal gebouwd ter vervanging van de in 1749 afgebrande, voorlopige hal. De linnenproductie schiet aan het eind van de achttiende eeuw tijdens de Franse bezetting de hoogte in.

In de eerste helft van de 19de eeuw zakt de linnennijverheid weer, grotendeels omdat het een huisnijverheid was en deze niet kon concurreren met het mechanisch gesponnen garen uit Engeland. Vanaf het midden van de 19de eeuw zorgen nieuwe infrastructuurwerken echter voor een heropleving van handel en nijverheid. In deze periode worden de spoorlijnen aangelegd en het wegennet uitgebreid o.m. van Roeselare naar Passendale, Hooglede, Oostnieuwkerke en Beveren. Ook het tussen 1862 en 1872 gegraven kanaal Roeselare-Ooigem biedt een belangrijke voorwaarde voor de industriële opleving.

De in de tweede helft van de 19de eeuw ingezette mechanisatie van de spin- en weefnijverheid leidt tot de bouw van fabrieken geconcentreerd aan de toen ook nieuwe waterspaarbekkens: het Grote Bassin op de Mandel, het Kleine Bassin op de St.-Amandsbeek (1862-1863) en de Ronde Kom uit 1882. Door de industrialisatie groeit de bevolking van Roeselare snel aan en wordt de stad uitgebreid naar de omliggende landbouwgronden. Het plangebied ligt in één van de eerste stadsuitbreidingen uit deze periode, ten noordoosten van de historische binnenstad, namelijk de St.-Amandwijk met burgerlijk karakter die tussen 1862 en 1872 is uitgelegd. Ten Oosten aan de overzijde van de spoorweg ontstond de arbeiderswijk "Spanje" of "Overstatie" met parochiekerk O.-L.-Vrouw uit 1876-1878. Ten zuiden van de Ooststraat, de Delaere- en de St.-Alfonsusstraat in kruisvorm met in de oksel het in 1868-1871 gebouwde redemptoristenklooster. Eind 19de eeuw wordt de St.-Amandwijk verdere uitgebreid met de belle époque-wijk genaamd "Barnum"⁹.

Het plangebied, het De Coninckplein is genaamd naar de schenker van het plein, Baron de Coninck de Merckem, kasteelheer in Woumen en de voornaamste eigenaar van de te verkavelen gronden van de St.-Amandwijk. Het plein werd in 1868 gepland ten westen van de toen nog te bouwen St.-Amandskerk. Het plein vormt het centrum van de eerste stadsuitbreiding in de tweede helft van de negentiende eeuw. Tussen 1883 en 1918 werd het plein regelmatig gebruikt als paardenmarkt.

Het eind 19de, vroeg 20ste eeuwse burgerlijk karakter van het plein is in het laatste kwart van de 20ste eeuw grotendeels verloren gegaan door het oprichten van kantoor- en appartementsgebouwen (cf. Hendrik Conscience-, Jan Mahieu- en Sint-Amandsstraat)¹⁰.

⁹ *Muylaert F. 1989*

¹⁰ *DE GUNSCH, A., 1999*

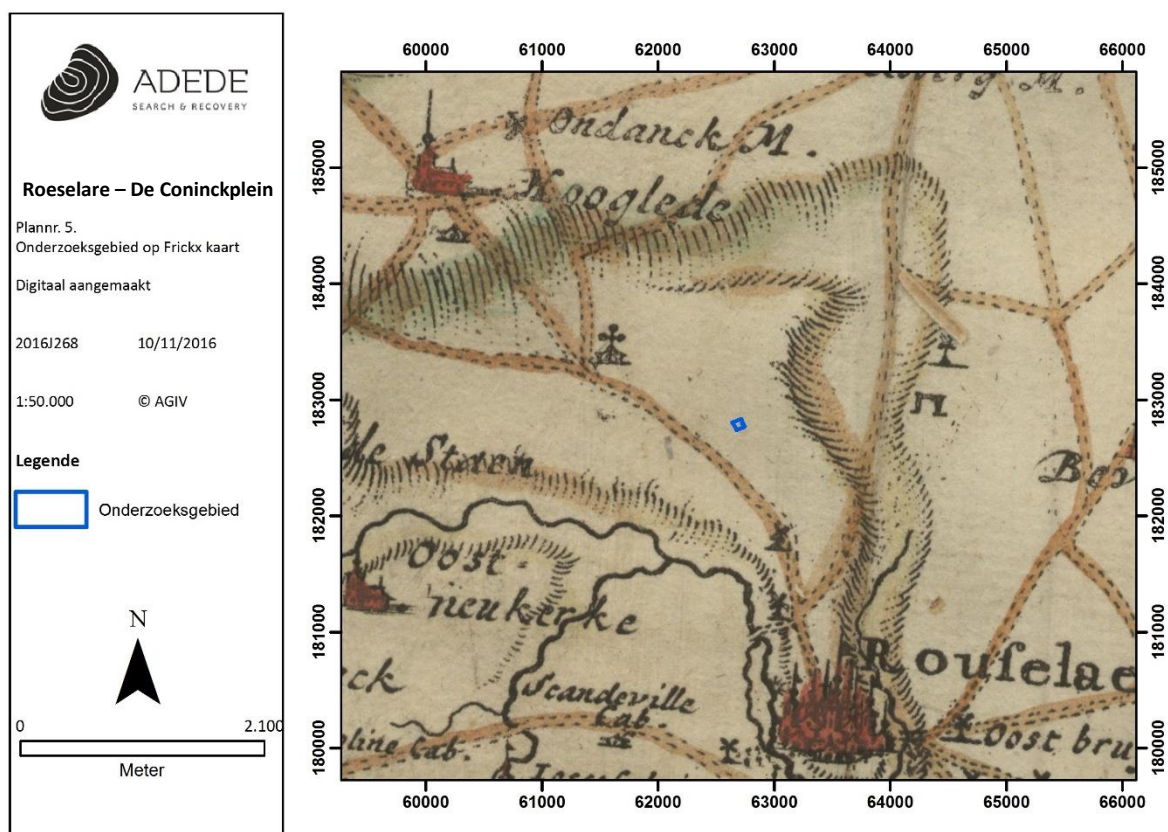
3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Fricx-kaarten (1712)

Eugène-Henri Fricx (1644-1730) was de grondlegger van een belangrijke dynastie van 18de -eeuwse drukkers in Brussel. Hij werd in 1689 tot *Imprimeur de sa Majesté*, Koninklijke drukker, benoemd door de privé-raad van de Spaanse koning. Zijn bekendste kaarten zijn de *Cartes des Pays-Bas* uit 1712. Dit is een atlas in twee delen, met een geheel van topografische kaarten van de Nederlanden en een bundel van de stadsplannen opgesteld tijdens belegeringen en veldslagen. De atlas werd aangemaakt als illustratie waarom Fricx het koninklijk privilege voor het drukken van de officiële regeringsdocumenten moest behouden. De privé-raad verleende hem dan uiteindelijk ook dit privilege voor zijn hele leven.

Op onderstaand fragment van de kaarten der Nederlanden van Fricx is duidelijk te zien dat enkel stadskernen, wegen en belangrijke bouwwerken zoals kerken, kastelen, etc. werden weergegeven. Het ontbreken van bebouwing op deze kaart betekent dus niet per definitie dat er geen gebouwen stonden. Burgerlijke architectuur kreeg op deze kaarten immers zeer weinig aandacht. Het georefereren van dergelijke kaarten is doordat zij niet schaalvast zijn vrijwel onmogelijk.

Zoals de kaart aangeboden wordt, lijkt de locatie van het onderzoeksgebied zich globaal ten noordwesten van het stadscentrum te bevinden. Ten oosten ervan is een beekdal met steile wanden en een gedeeltelijk door deze laagte lopende weg zichtbaar. Bij een realistischere projectie zal het plangebied zich meer naar het oosten hebben bevonden.

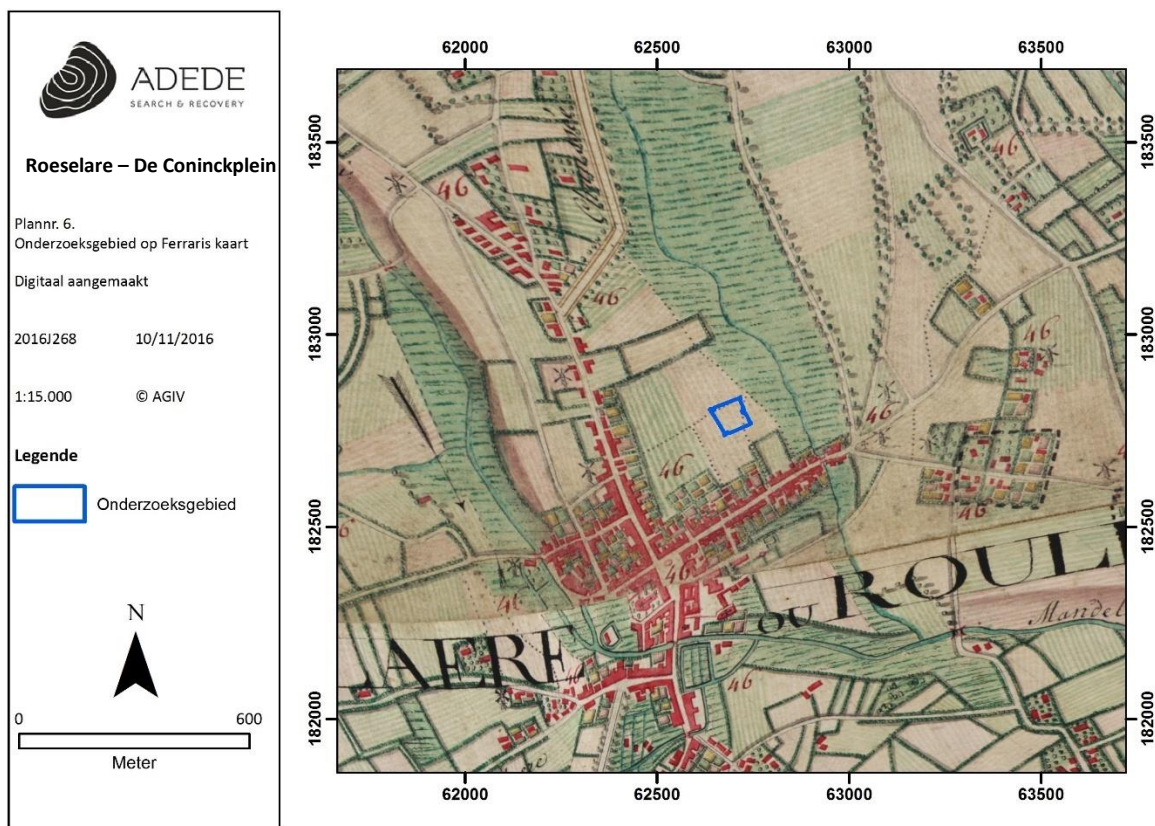

Figuur 11. Onderzoeksgebied op de Frickxkaart

3.3.2.2 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

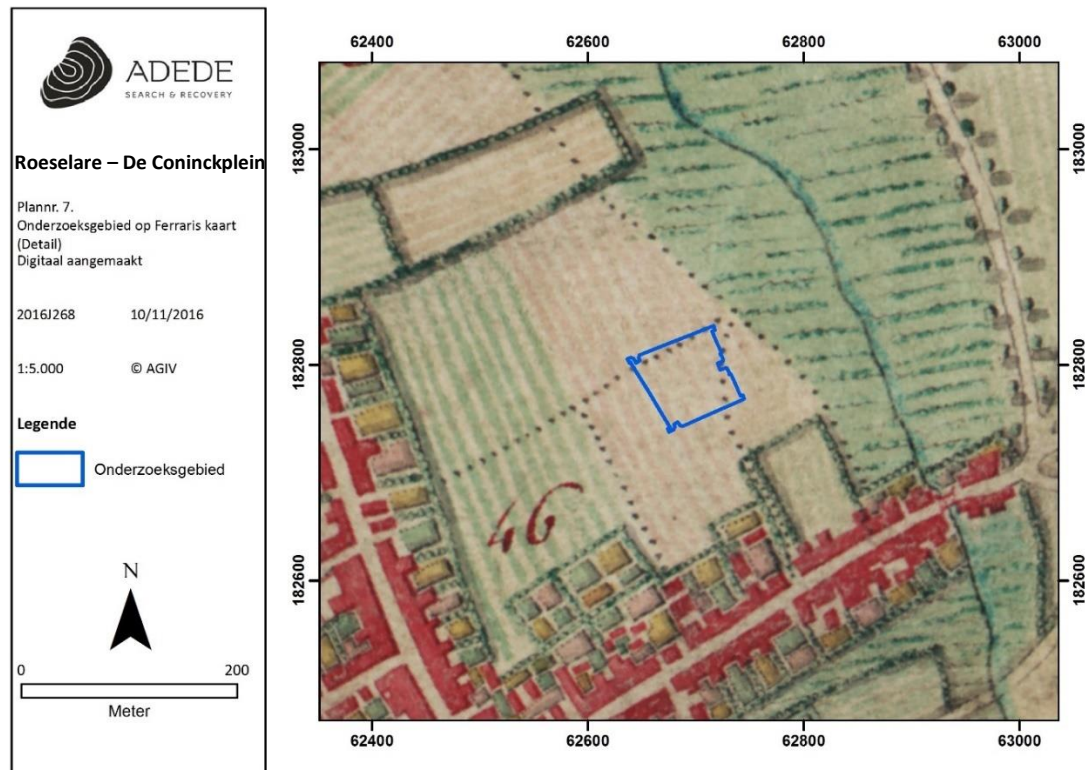
In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst grootschalig en systematisch topografisch gekarteerd. 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende tekst. Dit alles gebeurde onder leiding van generaal Joseph-Jean-François Graaf de Ferraris (1726-1814). Het resultaat was een Kabinetskaart in drie exemplaren. Het exemplaar, bestemd voor de Oostenrijkse gouverneur Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Rijksarchief in Den Haag en het *Kriegsarchiv* te Wenen¹¹.

Deze kaart is wel redelijk schaalvast en daarom goed te georefereren. De aanduiding op perceelsniveau is meer schetsmatig, waardoor de kaart op dat niveau niet meer dan een indicatie biedt. Op de Ferrariskaart is zichtbaar dat het plangebied in een landelijke zone ligt, net buiten de toenmalige stadsrand. Het perceel lijkt in gebruik als akkerland. Direct ten noordoosten hiervan bevindt zich het beekdal dat ook op de kaart van Fricx staat afgebeeld.

Figuur 12. Onderzoeksgebied op de Ferraris kaart

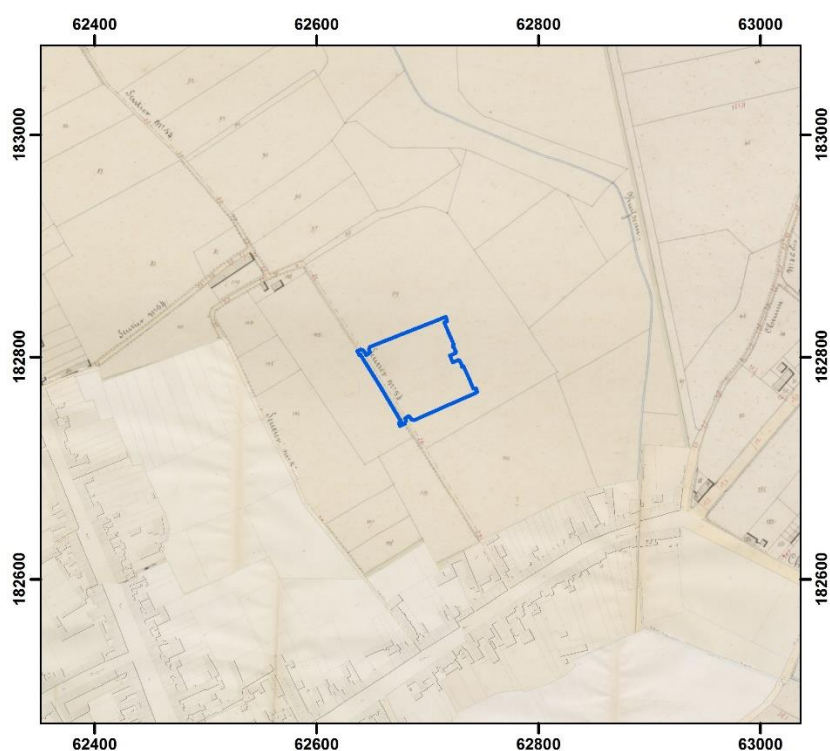
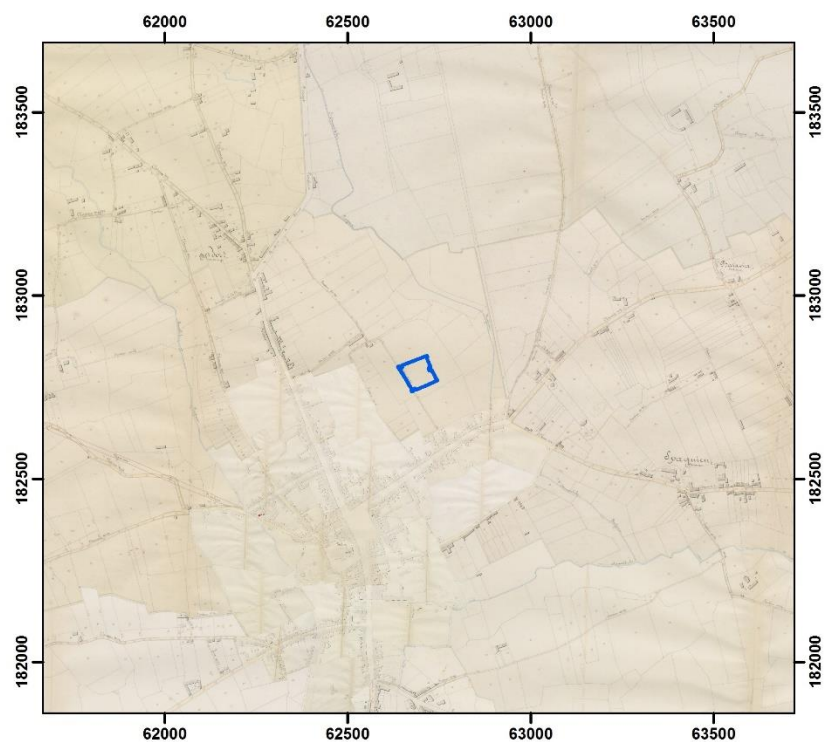
¹¹ http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf

Figuur 13. Onderzoeksgebied op de Ferraris kaart (detail)

3.3.2.3 *Atlas der Buurtwegen (1841)*

Ook op de Atlas der Buurtwegen ligt het plangebied in een onbebouwde zone net buiten de toenmalig bebouwde kom. Wel is er een pad aangegeven (Sentier 54) dat ongeveer dezelfde ligging heeft als de huidige Jan Mahieustraat.

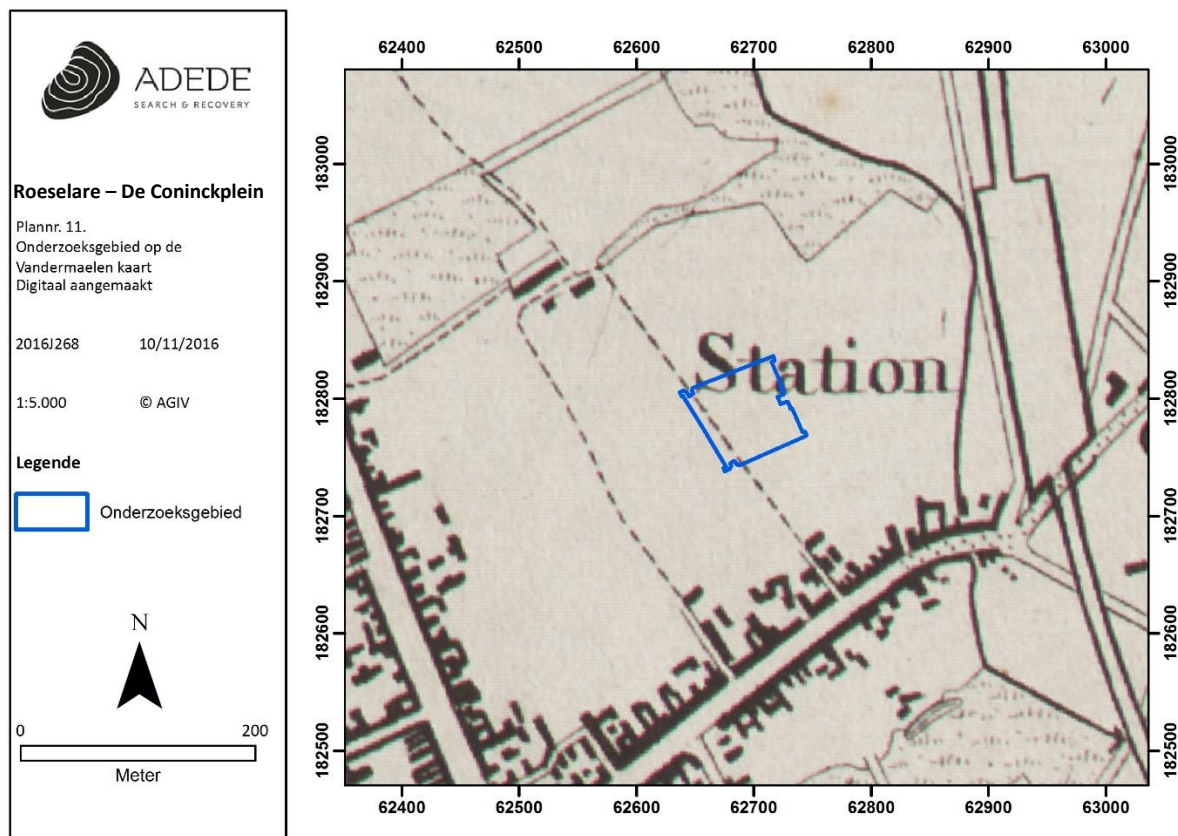
Figuur 14. Onderzoeksgebied op Atlas der Buurtwegen

3.3.2.4 Topografische kaart Vandermaelen (1846 – 1854) en Kaart van Popp (1842 – 1879)

Philippe Vandermaelen (1795-1869) is de stichter van het “Établissement géographique de Bruxelles”. Hij publiceerde de eerste uitgave van een topografische kaart van België op metrische schaal. Voordien waren schalen grafisch, of werden ze uitgedrukt in plaatselijke maten (el, vadem, mijl, ...).

Hij werkte samen met Paul Gérard, die na het vertrek van de Hollanders in 1830, in het bezit gebleven was van de punten van tweede en derde orde van de triangulatie van Erzey. Hij maakte verschillende kaarten van België op basis van dit geodetische net en volgens de gewijzigde projectie van Flamsteed.

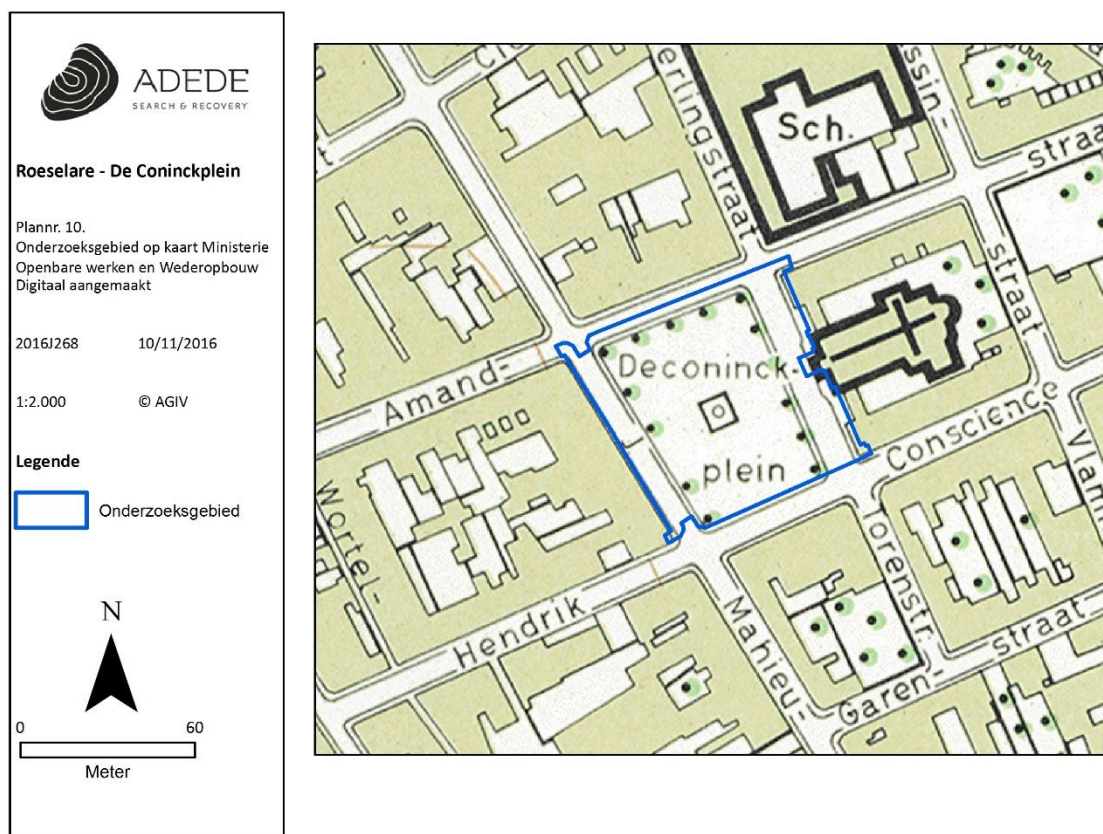
Op de kaart van Vandermaelen is de situatie hetzelfde als op de Atlas der Buurtwegen, met dat verschil dat ten oosten van het plangebied inmiddels het station van Roeselare staat aangegeven.

Figuur 15. Onderzoeksgebied op de topografische kaart Vandermaelen

3.3.2.5 Topografische kaart van het Ministerie van Openbare werken en Wederopbouw (1950-1970)

Op de kaart van het Ministerie van Openbare werken en Wederopbouw die opgemaakt is tussen 1950 en 1970 is het plangebied aangegeven in zijn huidige vorm. Na de aanleg in 1868 zal het plein geen grote wijzigingen hebben ondergaan, met uitzondering van de plaatsing in 1909 van het bronzen standbeeld van Albrecht Rodenbach, door J. Lagae. Niet duidelijk is uit welke periode van aanleg van het plein de huidige verharding dateert. Afgaande op een tweetal foto's kunnen we met zekerheid stellen dat het plein reeds verhard was voor 1937. Een tweede foto, die mogelijk gedateerd is in 1916, toont eveneens een verharding van het plein. Met enige voorzichtigheid kunnen we vermoeden dat de verharding plaatsvond in samenhang met het plaatsen van het standbeeld.

Figuur 16. Onderzoeksgebied op de kaart Ministerie Openbare Werken en Wederopbouw

Figuur 17. Foto Sint-Amandskerk, vermoedelijk gedateerd in 1916 adhv handtekening¹²

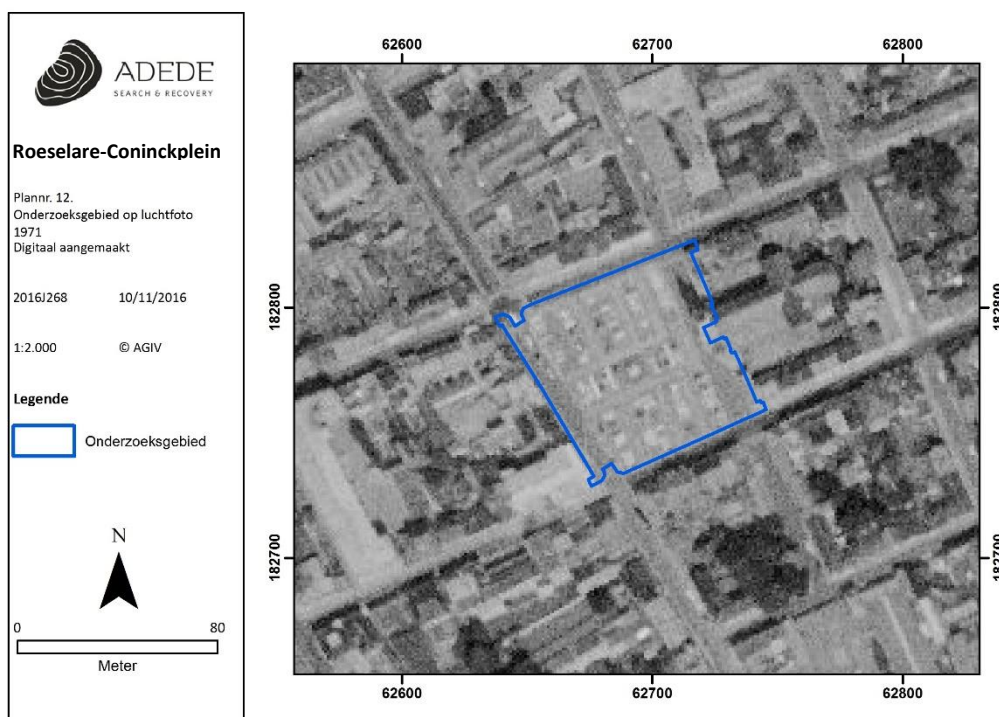

Figuur 18. Foto Vlaggenoptocht over het De Coninckplein 1937¹³

¹² <https://www.roeselare.be/agenda/e/herontdek-de-sint-amandskerk-roeselare/c2d977ae-233c-4e8c-9448-77ad379b88e2>

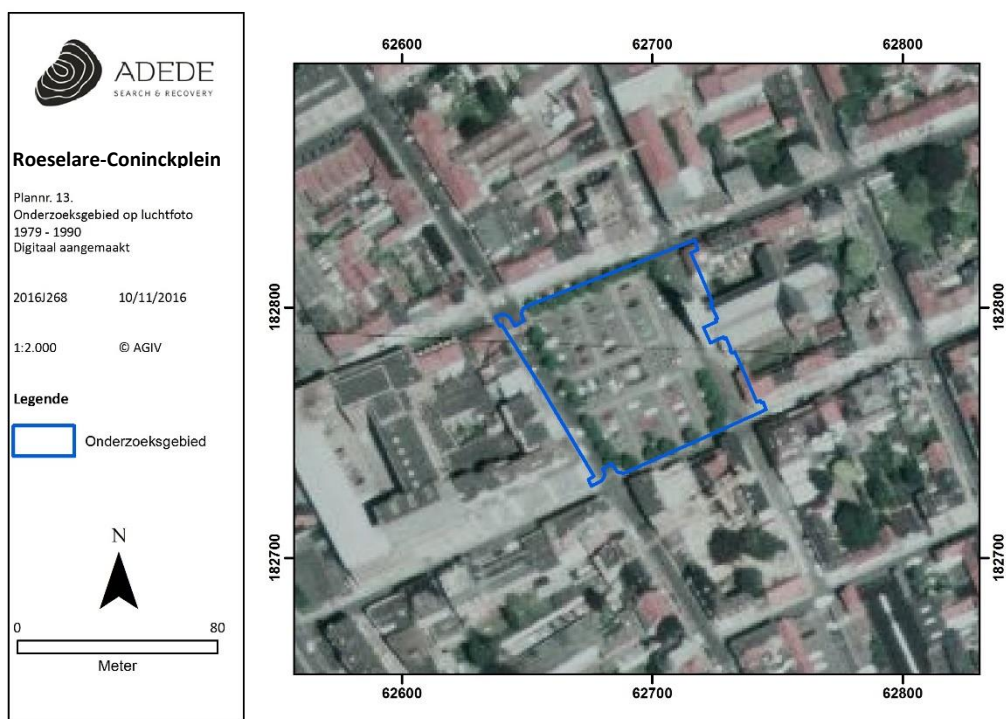
3.3.2.6 Luchtfoto's: 1971, 1979-1990, 2009 en 2012

Op de luchtfoto's uit 1971, 1979-1990 met beperkte resolutie lijkt hetzelfde verhardingspatroon zichtbaar als heden nog aanwezig is. Op de luchtfoto uit de zomer van 2009 zijn de bomen rond het plein in vol bladerdek te zien. Op de foto uit 2015 is de situatie ongewijzigd ten opzichte van 2009.

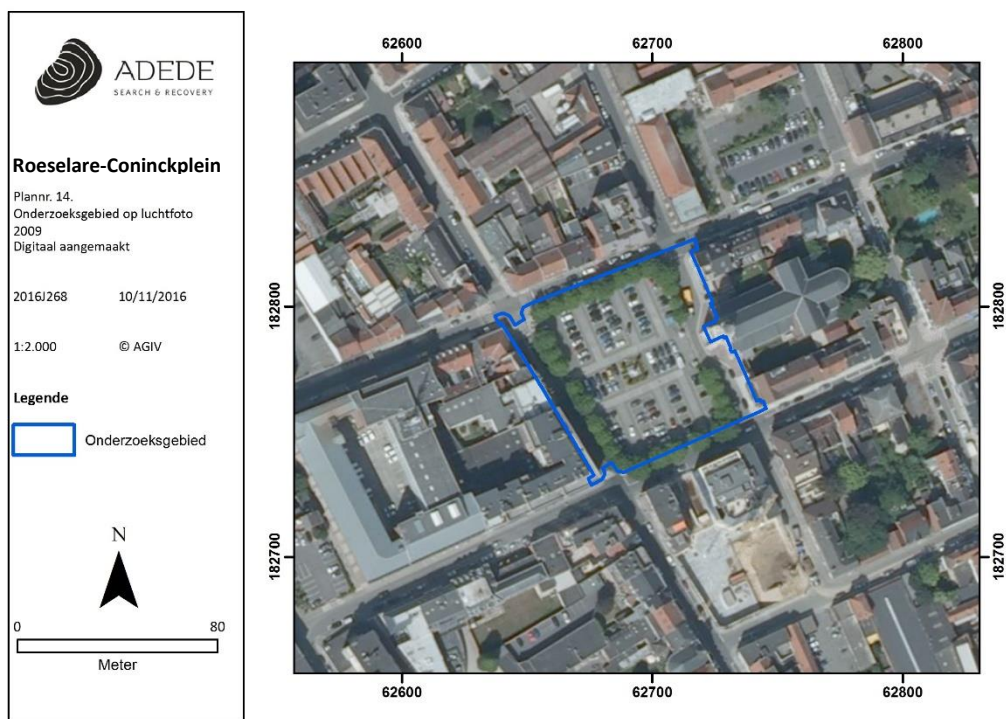

Figuur 19. Onderzoeksgebied op luchtfoto 1971

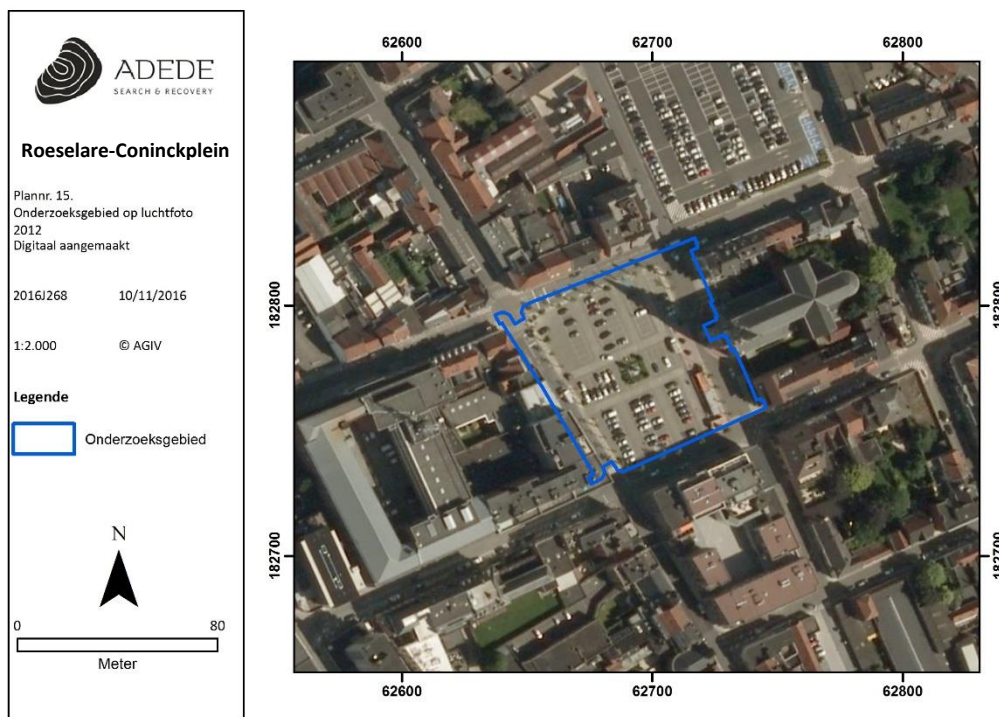
¹³ <https://www.roeselare.be/agenda/e/expo-verenigingsvlaggen-en-affiches-roeselare/cbffa0ad-831c-4b42-b300-486d2e76a907>

Figuur 20. Onderzoeksgebied op luchtfoto 1979-1990

Figuur 21. Onderzoeksgebied op luchtfoto 2009

Figuur 22. Onderzoeksgebied op luchtfoto 2012

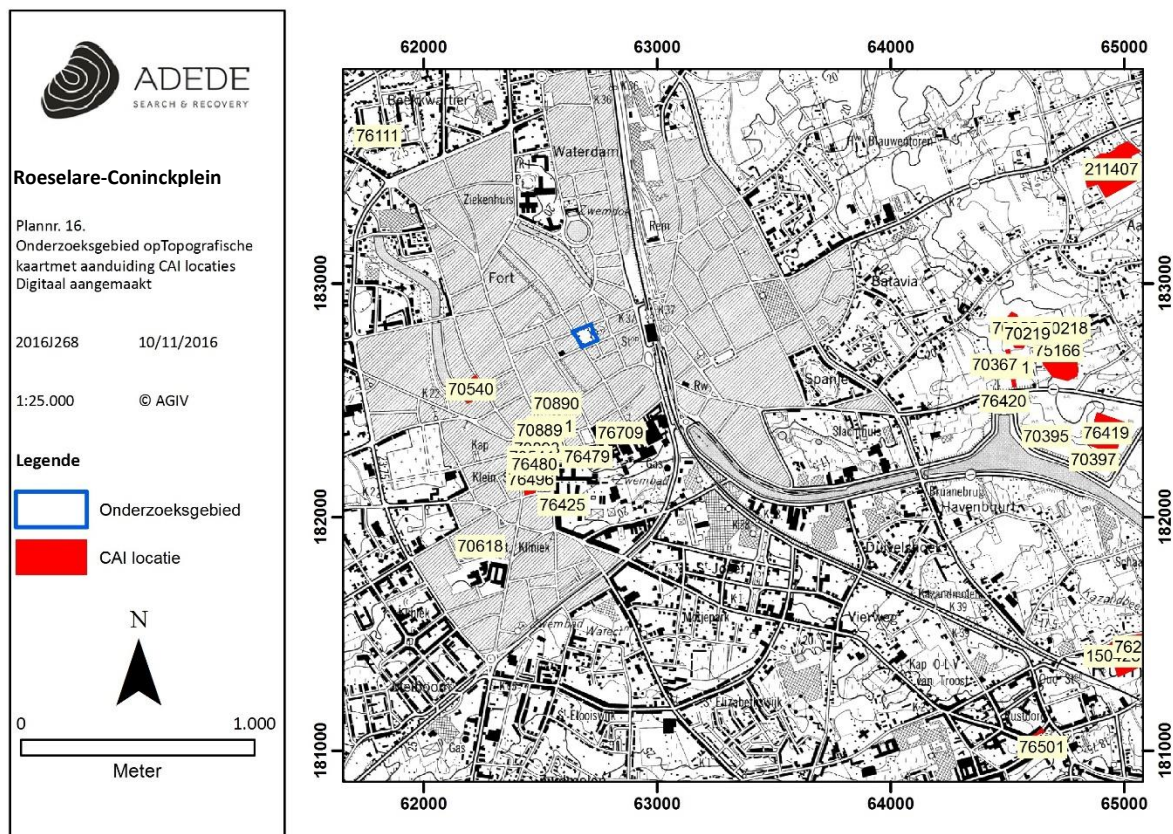
3.4 Archeologische situering van het projectgebied

De dichtstbijzijnde melding op de CAI ligt op een afstand van ruim 250 meter en betreft een melding in de historische kern. Logischerwijs zijn uit deze kern de meeste meldingen met een datering in de middeleeuwen en nieuwe tijd bekend. Deze hangen samen met de ontwikkelingsgeschiedenis van Roeselare in die periode (o.a. locaties 70889, 70890, 70891, 70893). Het plangebied lag in die periode buiten de bebouwde kom in landbouwareaal. Hier zijn dus geen bewoningssporen uit de middeleeuwen en nieuwe tijd te verwachten. Hooguit sporen die te maken hebben met agrarische activiteiten, zoals ploegsporen, sporen van opslagplaatsen, greppels, waterputten en dergelijke. Een opsomming en beschrijving van de cai-meldingen uit de historische kern is in het kader van dit onderzoek weinig zinvol, het geeft geen aanvullende informatie over de archeologische verwachting voor het plangebied. Wel interessant zijn meldingen met een oudere datering, die kunnen mogelijk inzicht geven in de aanwezigheid van bewoning in de ruimere regio van Roeselare. Er bestaat dan een kans dat er ook bewoningssporen uit die perioden in het plangebied aanwezig zijn.

Er zijn 18 vondstmeldingen van vindplaatsen uit de Romeinse tijd in de gemeente Roeselare, 3 met een datering in de metaaltijden (alle drie bronstijd) en 20 waarbij materiaal uit de steentijd tevoorschijn is gekomen. ([zie Bijlage CAI exports](#)).

70540

Mesheften, Romeins. Gevonden bij graafwerkzaamheden in 1899 in de Kattenstraat. Toevalsvondst. Afstand tot plangebied ongeveer 600 meter ten westen.

Figuur 23. Onderzoeksgebied op de Centraal Archeologische Inventaris

3.5 Besluit

Op basis van historische, cartografische, landschappelijke en geologische gegevens werd het projectgebied onderzocht naar potentieel aanwezig cultuurhistorisch erfgoed. Het projectgebied lijkt ideaal gelegen voor potentiële archeologische sporen. Aan de hand van volgende vragen kunnen wij een inschatting maken van het kennisvermeerderingspotentieel van het onderzoeksgebied.

- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

De geplande werken omhelsen een heraanleg van het 'De Coninckplein'. Hierbij wordt de bestaande verharde laag verwijderd om plaats te maken voor een nieuwe verharding bestaande uit tegels. De ingreep op de bodem vindt hier plaats tot op een diepte van 35 – 40 cm. Daarnaast wordt ook ter hoogte van de Jan Mahieustraat het DWA en het RWA gescheiden. Deze scheiding zal de bodem vermoedelijk in grotere mate verstoren waarbij het potentiële archeologische erfgoed zal verstoord worden.

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?

De bestaande historische bronnen beschrijven de gemeente Roeselare al vanaf het epipaleolithicum, er zijn bewoningssporen aangetroffen die dateren uit het neolithicum, gevestigd op de hoger gelegen zandruggen aan de Mandel. De oudste bewoningskern van Roeselare is ontstaan aan een kruispunt van twee Romeinse heirbanen, die van Bavai-Rijsel-Menen-Roeselare-Brugge-Aardenburg en die van Doornik-Kortrijk-Wijnendale-Oudenburg. De eerste schriftelijke bron die handelt over het bestaan van Roeselare dateert uit de 9^e eeuw waarna de stad een continue ontwikkeling kent doorheen de geschiedenis.

Cartografische bronnen die beschikbaar zijn, beschrijven de situatie vanaf de 18^e eeuw. Daarbij wordt duidelijk dat het onderzoeksgebied net buiten, maar op zeer korte afstand tot, de stadskern valt. In 1868 wordt het plein aangelegd waarna het niet veel verandering meer heeft ondergaan.

De landschappelijke ligging en de bodem van het plangebied en Roeselare in het algemeen waren aantrekkelijk naar occupatie van het land toe. Door de ligging in de Mandelvallei in samenhang met de vruchtbare matig droge lemige zand - en zandleembodems heeft Roeselare zijn agrarisch karakter doorheen de geschiedenis te danken.

- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?

Het landgebruik van het onderzoeksgebied kan met zekerheid achterhaald worden tot in de 18^e eeuw aan de hand van cartografische bronnen. Uit de oudste kaarten, vanaf de 18^e eeuw, lijkt het gebied in gebruik te zijn als akkerland op korte afstand van de historische stadskern. Met enige voorzichtigheid kan aangenomen worden dat het agrarische karakter van het plangebied doorheen de middeleeuwen ook aan de orde was. Een eerste wijziging van het onderzoeksgebied vindt plaats in samenhang met de eerste uitbreiding van de stadskern van Roeselare, ten gevolge van de bloeiende spin- en weefnijverheidsindustrie in de tweede helft van de 19^e eeuw. In deze periode werd ook het plein aangelegd en de Sint-Amandskerk gebouwd. In 1871 ontstond wegens de

bevolkingsexplosie de parochie Sint-Amands. De huidige vorm van het 'De Coninckplein' is sindsdien onveranderd gebleven. Het plein is doorheen de laatste anderhalve eeuw verhard, maar een exacte tijdsaanduiding hier rond is niet bekend. Aan de hand van twee foto's, waarvan één met zekerheid in 1937 te dateren is (supra), en een ander mogelijks in 1916, kan met enige voorzichtigheid aangenomen worden dat de verharding van het plein gepaard ging met het plaatsen van het beeld van Albrecht Rodenbach in 1909.

- Hoe evolueerde de historisch bebouwing van het onderzoeksgebied?

De geraadpleegde bronnen in het kader van dit onderzoek tonen geen bebouwing aan van het onderzoeksgebied doorheen de geschiedenis. Besluiten dat er nooit bebouwing heeft plaatsgevonden is echter niet aan de orde wegens het ontbreken van bronnenmateriaal uit oudere periodes en het ontbreken van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek.

- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?

Op basis van het bestudeerde bronnenmateriaal kan niet worden aangetoond dat er zich geen archeologische resten in het projectgebied bevinden. De historische en cartografische bronnen tonen echter aan dat de kans op voorkomen van sites met een hoog kennisvermeerderingspotentieel binnen het onderzoeksgebied hoog is. De vorm van het plangebied en het grote oppervlak, ca. 5000 m², laten een interpretatie van mogelijke archeologische sporen in een ruimere context toe. Het niveau waarop deze potentiële archeologische resten zich bevinden, kon aan de hand van het bureauonderzoek niet achterhaald worden. Daarom acht ADEDE bvba het nodig verder vervolgonderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren om een antwoord kunnen te bieden op de aanwezigheid van archeologische resten binnen het onderzoeksgebied.

In de Code van Goede Praktijk worden verschillende achtereenvolgende onderzoeksmethodes voorgesteld teneinde de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. In de eerste plaats wordt steeds geopteerd om te kiezen voor onderzoeksmethoden die de ondergrond niet verstoren. Hierin kunnen we drie types onderzoek onderscheiden.

Veldkartering

Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door middel van een visuele inspectie van het terrein. Door de huidige fysieke toestand van het onderzoeksgebied, is het onmogelijk om een veldkartering uit te voeren. Na overleg met Dhr. Willem Hantson werd initieel deze prospectiemethode naar voren geschoven omdat er een ingreep zal plaatsvinden tot op een diepte van 40 cm waardoor het archeologisch leesbaar niveau vermoedelijk wordt aangesneden. Na

toetsing aan de Code van Goede Praktijk, artikel 7.5, dat stelt dat door middel van veldkartering enkel aanwijzingen kunnen afgeleid worden voor de aanwezigheid van een archeologische site, maar geen uitsluitsel kan bieden over de aard, de uitgestrektheid, bewaringstoestand of de chronologische complexiteit van deze site met daarbovenop het feit dat er geen sluitende conclusies kunnen getrokken worden over de aanwezigheid van antropogene sporen in de ondergrond is er besloten dat deze methode onvoldoende antwoorden kan bieden op de vraagstellingen.

Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap en de aardkundige opbouw te kennen door middel van boringen en profielputten. Deze methode biedt niet voldoende informatie om een antwoord te bieden op de vraagstelling naar de aanwezigheid van archeologische sporen. De antwoorden die deze methode aanlevert, kunnen ook via proefsleuven achterhaald worden.

Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek biedt mogelijkheden om een zicht te krijgen in de verticale bodemopbouw (GPR) maar heeft als nadeel de hoge kostprijs, de complexe verwerking van de gegevens en het feit dat de verkregen data tevens door bijkomend veldwerk moeten gestaafd worden.

Vooronderzoek met ingreep in de bodem lijkt voor het onderzoeksgebied het meest aangewezen om een volledig antwoord te kunnen bieden. Hieronder worden de verschillende methodes kort beschreven en afgewogen.

Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek

Via deze methode worden archeologische sites opgespoord aan de hand van boringen. Deze methode is bijzonder nuttig in het opsporen van een losse vondstenspreiding van lithisch materiaal kenmerkend voor steentijdsites. Het bureauonderzoek kon evenwel niet aantonen dat er een grote verwachting bestaat naar in situ bewaarde steentijdsites. De reden hiervoor is het lange gebruik van de site als landbouwgebied, waardoor de vraagstelling zich dient te richten naar het aantreffen van sporen. Indien er tegen de verwachting in steentijdsites tijdens het vervolgonderzoek aangetroffen worden, moet er overgegaan worden op deze methode.

Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt, maar statistisch representatief deel van dat terrein open te leggen en beperkt op te graven. Op die manier kunnen verantwoorde uitspraken worden gedaan voor de rest van het terrein.

Er wordt geadviseerd om die zones binnen het projectgebied die bedreigd worden door de geplande werken, verder te onderzoeken aan de hand van proefsleuven. De periodes vanaf ca. het neolithicum kenmerken zich namelijk door de aanwezigheid van grondsporen die optimaal worden gedetecteerd met deze prospectiemethode. Gepaard gaand met dit vooronderzoek moet het onderzoeksgebied na de verwijdering van de huidige verharding door middel van metaaldetectie onderzocht worden voorafgaand aan het graven van proefsleuven.

Dit onderzoek kan echter nog niet worden aangevat door de fysieke toestand van het huidige plein waarbij het volledige onderzoeksgebied verhard is en dient meegenomen te worden in het traject van uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

3.6 Besluit breed publiek

Roeselare kent een rijke geschiedenis van bewoning en gebruik die zijn oorsprong vindt rond 9000 v. Chr. Verschillende historische, cartografische en archeologische bronnen geven weer dat Roeselare een intensieve bewoning en gebruik kende sindsdien. De ligging van het onderzoeksgebied tussen de Mandel en de Sint-Amandsbeek op een matig droge, vruchtbare bodem, zorgt er voor dat het heel aantrekkelijk was naar menselijk gebruik toe. Het onderzoeksgebied is gedurende lange tijd in gebruik geweest als akkerland waarna het in de 19^e eeuw dienst deed als marktpluin. Vermoedelijk in het begin van de 20^e eeuw werd dit plein verhard. Door het gebruik van deze bodem is het mogelijk dat oudere sporen in situ bewaard gebleven zijn. Omdat op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek geen sluitend antwoord kan gegeven worden op de afwezigheid van archeologische sporen, dient een vervolgonderzoek met ingreep in de bodem plaats te vinden. De meest wenselijke methode om tot een maximale kenniswinst te komen in verhouding tot de kosten die zo'n onderzoek met zich meebrengt, is door het aanleggen van proefsleuven.

4 Bibliografie

BOGEMANS, F. en C. BAETERMAN, 2006. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 19-20 Veurne-Roeselare. Vlaamse overheid. Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

CALLEWAERT F., Deel 2: Van straten en steenwegen in Roeselare 1875-1900, in Mandeldal, XXI, 1996.

DE GUNSCH A., Metdepenninghen C., Tansens A. & Vanneste P. 1999: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie West-Vlaanderen, Arrondissement Roeselare, Kanton Roeselare, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 17N1, Brussel - Turnhout.

DOCHY B., Geschiedenis van de Stad Roeselare vanaf de oudste tijden tot heden, s.l., 1949.

JACOBS, P. en M. De CEUKELAIRE, 2002. Kaartblad 19-20 Veurne-Roeselare. Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams Gewest. Belgische Geologische Dienst en Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

MUYLAERT F., Roeselare door de jaren heen, Roeselare, 1989.

- Websites:

<http://www.Geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf

<http://www.dov.vlaanderen.be>

<http://belgica.kbr.be>, geraadpleegd op 04 november 2016.

<https://id.erfgoed.net>

<https://cai.onroenderfgoed.be/>

<https://www.roeselare.be>

5 Lijst van plannen

Plan nr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Situering van het projectgebied op de topografische kaart	1:1	Digitaal	04/11/2016
0002	Situering van het projectgebied op de Orthofoto	1:1	Digitaal	04/11/2016
0003	Situering van het projectgebied op de GRB-kaart	1:1	Digitaal	14/11/2016
0004	Verstoorde zones	1:1	Digitaal	14/11/2016
0005	Situering van het projectgebied op de Frickxkaart	Onbekend	Analoog	10/11/2016
0006	Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart	1:11520	Analoog	10/11/2016
0007	Situering van het projectgebied op de Ferrariskaart (detail)	1:11520	Analoog	10/11/2016
0008	Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen	1:3000	Analoog	10/11/2016
0009	Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (detail)	1:3000	Analoog	10/11/2016
0010	Situering van het projectgebied op de kaart Ministerie Openbare Werken en Wederopbouw	1:5000	Analoog	10/11/2016
0011	Situering van het projectgebied op de Vandermaelen kaart	1:20000	Analoog	10/11/2016
0012	Situering van het projectgebied op luchtfoto (1971)	1:1	Digitaal	10/11/2016
0013	Situering van het projectgebied op luchtfoto (1979 - 1990)	1:1	Digitaal	10/11/2016
0014	Situering van het projectgebied op luchtfoto (2009)	1:1	Digitaal	10/11/2016
0015	Situering van het projectgebied op luchtfoto (2012)	1:1	Digitaal	10/11/2016
0016	Situering van het projectgebied op topografische kaart met aanduidingen CAI	1:1	Digitaal	10/11/2016
0017	Situering van het projectgebied op DHMVII, Digitaal oppervlaktemodel (1m)	Onbekend	Digitaal	10/11/2016
0018	Situering van het projectgebied op DHMVII, Digitaal oppervlaktemodel (1m) (detail)	Onbekend	Digitaal	10/11/2016
0019	Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart	Onbekend	Digitaal	10/11/2016
0020	Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart	1:40000	Digitaal	10/11/2016
0021	Situering van het projectgebied op de potentiële erosiekaart	1:150000	Digitaal	10/11/2016
0022	Situering van het projectgebied op het Bodemgebruiksbestand	1:5000	Digitaal	10/11/2016
0023	Situering van het projectgebied op het gewestplan	1:10000	Digitaal	10/11/2016
0024	Situering van het projectgebied op de Quartair geologische kaart	1:50000	Digitaal	10/11/2016
0025	Situering van het projectgebied op de Tertiair geologische kaart	1:50000	Digitaal	10/11/2016
0026	Bestaande toestand	1:1	Digitaal	14/11/2016
0027	Ontwerptoestand	1:1	Digitaal	14/11/2016
0028	Ontwerp proefsleuven	1:1	Digitaal	14/11/2016
0029	Geplande verstoringsdiepte	1:1	Digitaal	15/11/2016

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Doorsnede met ingreep in de bodem ©1010 Architecture Urbanism bvba	- 15 -
Figuur 2. Onderzoeksgebied op DHMVII, digitaal oppervlaktemodel 1m.....	- 17 -
Figuur 3. Situering van het plangebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m	- 18 -
Figuur 4. Situering plangebied op tertiair geologische kaart	- 19 -
Figuur 5. Situering plangebied op Quatair geologische kaart	- 21 -
Figuur 6. Situering plangebied op de bodemtypekaart.....	- 22 -
Figuur 7. Onderzoeksgebied op de Potentiële bodemerosiekaart	- 24 -
Figuur 8. Onderzoeksgebied op de erosiegevoeligheidskaart	- 25 -
Figuur 9. Onderzoeksgebied op het bodemgebruiksbestand	- 26 -
Figuur 10. Onderzoeksgebied op het gewestplan.....	- 27 -
Figuur 11. Onderzoeksgebied op de Frickxkaart	- 31 -
Figuur 12. Onderzoeksgebied op de Ferraris kaart	- 32 -
Figuur 13. Onderzoeksgebied op de Ferraris kaart (detail).....	- 33 -
Figuur 14. Onderzoeksgebied op Atlas der Buurtwegen.....	- 34 -
Figuur 15. Onderzoeksgebied op de topografische kaart Vandermaelen	- 35 -
Figuur 16. Onderzoeksgebied op de kaart Ministerie Openbare Werken en Wederopbouw	- 36 -
Figuur 17. Foto Sint-Amandskerk, vermoedelijk gedateerd in 1916 adhv handtekening.....	- 37 -
Figuur 18. Foto Vlaggenoptocht over het De Coninckplein 1937	- 37 -
Figuur 19. Onderzoeksgebied op luchtfoto 1971.....	- 38 -
Figuur 20. Onderzoeksgebied op luchtfoto 1979-1990.....	- 39 -
Figuur 21. Onderzoeksgebied op luchtfoto 2009.....	- 39 -
Figuur 22. Onderzoeksgebied op luchtfoto 2012.....	- 40 -
Figuur 23. Onderzoeksgebied op de Centraal Archeologische Inventaris	- 41 -

7 Bijlage: CAI – Export

ID	gemeente	deelgemeente	naam vindplaats	datering -Interpretatie hoofdklasse - klasse - subklasse	Verfijning 1	Verfijning 2	Aard Gebeurtenis
76275	Roeselare	Roeselare	Eksternest	Steentijd	Paleolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Opgraving; Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
208541	Roeselare	Roeselare	Bietstraat	Steentijd	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Opgraving
70228	Roeselare	Roeselare	Rumbeeksegravier / Kachtemsestraat	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Paleolithicum	Finaal-Paleolithicum	Archeologisch onderzoek - Controle van werken - Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
70367	Roeselare	Roeselare	Zwaaiikomstraat II	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
70395	Roeselare	Roeselare	Graankaai III	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
70533	Roeselare	Roeselare	Roeselare 1	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Neolithicum	Onbepaald	Onbepaald
70534	Roeselare	Roeselare	Roeselare 2	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Neolithicum	Onbepaald	Onbepaald
76275	Roeselare	Roeselare	Eksternest	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Paleolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Opgraving - Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
157078	Roeselare	Roeselare	Zilverenberg	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
159192	Roeselare	Oekene	Rennevoordestraat I	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Paleolithicum	Midden-Paleolithicum	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie - Toevalsvondst - Onbepaald
208541	Roeselare	Roeselare	Bietstraat	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Opgraving
70397	Roeselare	Roeselare	Graankaai II	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
76110	Roeselare	Roeselare	Magermerriestraat 1	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Neolithicum	Laat Neolithicum	Toevalsvondst - Onbepaald
76111	Roeselare	Roeselare	Leeuwerikstraat	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Lithisch Materiaal	Neolithicum	Midden- neolithicum	Toevalsvondst - Onbepaald
76267	Roeselare	Rumbeke	Rumbeke Regenbeek 1	Steentijd - Roerende Archaeologica - Losse Vondst - Organisch materiaal	Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
70219	Roeselare	Roeselare	Zwaaiikomstraat I	Steentijd - Roerende Archaeologica - Vondstenconcentratie - Lithisch materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Archeologisch onderzoek -Veldprospectie
70218	Roeselare	Roeselare	Kachtemsestraat I	Steentijd - Roerende Archaeologica - Vondstenconcentratie - Lithisch materiaal	Mesolithicum	Onbepaald	Onbepaald -Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
159339	Roeselare	Oekene	Kleigroeve Dumoulin-Bricks	Steentijd - Roerende Archaeologica - Vondstenconcentratie - Organisch materiaal	Paleolithicum	Midden-Paleolithicum	Archeologisch onderzoek - Opgraving; Paleo-ecologisch onderzoek - Opgraving
70535	Roeselare	Roeselare	Mandelvallei	Metaaltijden	Bronstijd	Late Bronstijd	Archeologisch onderzoek - Opgraving -Toevalsvondst - Opgraving
76263	Roeselare	Rumbeke	Regenbeek 2 (Bedrijventerrein Mandelstraat - fase 1)	Metaaltijden	Bronstijd	Midden Bronstijd	Archeologisch onderzoek - Opgraving -Archeologisch onderzoek - Mechanische prospectie
150428	Roeselare	Rumbeke	Regenbeek 2 (Bedrijventerrein Mandelstraat - fase 2)	Metaaltijden	Bronstijd	Vroege Bronstijd	Archeologisch onderzoek - Mechanische prospectie
76263	Roeselare	Rumbeke	Regenbeek 2 (Bedrijventerrein Mandelstraat - fase 1)	Metaaltijden - Begraving - structuur - Grafheuvel	Bronstijd	Midden-Bronstijd	Archeologisch onderzoek - Opgraving
70355	Roeselare	Roeselare	Bedrijventerrein-Haven 2	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Veldprospectie
70411	Roeselare	Roeselare	Zwaaiikomstraat-wegenis	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Controle van werken - Archeologisch onderzoek - Controle van werken - Archeologisch onderzoek
70536	Roeselare	Roeselare	Roeselare 4	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Toevalsvondst - Onbepaald - Toevalsvondst - Onbepaald
70538	Roeselare	Roeselare	Roeselare 5	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Onbepaald
70539	Roeselare	Roeselare	Geldberg 1	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Toevalsvondst - Onbepaald -
70540	Roeselare	Roeselare	Kattenstraat I	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Toevalsvondst
70541	Roeselare	Roeselare	Sint-Michielsplein	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Toevalsvondst
70542	Roeselare	Roeselare	Roeselare 8	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Onbepaald - Onbepaald
70543	Roeselare	Roeselare	Roeselare 9	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Onbepaald - Onbepaald
70547	Roeselare	Rumbeke	Rumbeke 2	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald -
70548	Roeselare	Rumbeke	Rumbeke 1	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Toevalsvondst
70618	Roeselare	Roeselare	Rode-Kruisstraat 43	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Controle van werken
75166	Roeselare	Roeselare	Bedrijventerrein-Haven 1	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse Tijd	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Controle van werken
157200	Roeselare	Roeselare	Onledegoedstraat	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Toevalsvondst
157394	Roeselare	Oekene	Heilig-Hartziekenhuis	Romeinse Tijd	Vroeg-Romeinse Tijd	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Mechanische prospectie
164689	Roeselare	Rumbeke	Maria's Lindestraat	Romeinse Tijd	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Mechanische prospectie
75166	Roeselare	Roeselare	Bedrijventerrein-Haven 1	Romeinse Tijd - Bewoning - Gegroepeerd - Waterputten	Romeinse Tijd	Midden-Romeinse tijd	Archeologisch onderzoek - Controle van werkenn- Archeologisch onderzoek - Opgraving
76425	Roeselare	Roeselare	Klein Seminarie	Middeleeuwen - Bewoning - Onbepaald - Onbepaald	Late Middeleeuwen	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Controle van werken - Archeologisch onderzoek - Controle van werkeonderzoek
76707	Roeselare	Rumbeke	Kasteel van het Sterebos	Nieuwe Tijd - Roerende Archaeologica - Vondstenconcentratie - Aardewerk	Onbepaald	Onbepaald	Archeologisch onderzoek - Controle van werken - Archeologisch onderzoek - Controle van werken